

**КОМИСИЈА ЗА ХАРТИЈЕ ОД ВРИЈЕДНОСТИ
РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ**

Информација

**о стању на тржишту хартија од вриједности, раду и
пословању Комисије за хартије од вриједности
Републике Српске
за прво полугодиште 2023. године**

Бања Лука, септембар 2023. године

Адреса:	Бања Лука Вука Караџића 6
Телефон(и):	+387 51 218 356 +387 51 218 362 +387 51 212 199
Факс:	+387 51 218 361
e-mail:	kontakt@secrs.gov.ba
Web:	www.secrs.gov.ba

**Полугодишња информација о стању на тржишту хартија од
вриједности, раду и пословању Комисије за хартије од вриједности
Републике Српске**

САДРЖАЈ

I	ТРЖИШТЕ КАПИТАЛА РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ	4
1.	Нормативно-правни оквир	4
2.	Макроекономско и финансијско окружење	7
3.	Примарно тржиште хартија од вриједности	12
4.	Секундарно тржиште хартија од вриједности	17
4.1.	Берзански показатељи	17
4.2.	Извјештавање и објављивање информација од стране емитената	28
4.3.	Преузимање акционарских друштава	29
4.4.	Промјена облика акционарског друштва и промјена правне форме	31
5.	Инвестициони фондови	32
5.1.	Нето вриједност имовине	33
5.2.	Структура имовине инвестиционих фондова	35
II	АКТИВНОСТИ КОМИСИЈЕ У ПРВОМ ПОЛУГОДИШТУ 2023. ГОДИНЕ	37
1.	Основни подаци о Комисији	37
1.1.	Оснивање, правни статус и надлежности Комисије	37
1.2.	Именовање чланова и састав Комисије	38
1.3.	Организациона структура Комисије	39
2.	Статистички подаци о раду Комисије	40
2.1.	Сједнице Комисије	40
2.2.	Регистри и евиденције Комисије	41
3.	Емисија хартија од вриједности	42
4.	Поступци одобравања документа о регистрацији, скраћеног проспекта и обавјештења о хартијама од вриједности (проспеката за уврштавање хартија од вриједности на берзу)	43
5.	Преузимање акционарских друштава	44
6.	Испити за стицање звања	44
7.	Издавање дозвола и сагласности учесницима на тржишту	45
7.1.	Издавање дозвола и сагласности учесницима на тржишту - према Закону о тржишту хартија од вриједности	45
7.2.	Издавање дозвола и сагласности учесницима на тржишту - према Закону о инвестиционим фондовима	48
7.3.	Издавање дозвола и сагласности учесницима на тржишту - према закону о факторингу	51
7.4.	Евиденција пружалаца услуга повезаних са виртуелним валутама	52
8.	Развој и међународна сарадња	53
8.1.	Нормативне активности	53
8.2.	Промоција и едукација	54
8.3.	Сарадња	54
9.	Надзор над учесницима на тржишту хартија од вриједности	55
10.	Едукација запослених	59
III	ФИНАНСИЈСКО ПОСЛОВАЊЕ КОМИСИЈЕ	61
1.	Финансирање Комисије	61
2.	Расходи Комисије	62
3.	Вишак прихода над расходима	63
4.	Капитални издаци и остале набавке	63

I ТРЖИШТЕ КАПИТАЛА РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ

Тржиште капитала усмјерава расположива финансијска средства и има значајан утицај на развој привреде, пословање привредних друштава као емитената хартија од вриједности, креирање нових инвестиционих могућности, те привлачење нових и задржавање постојећих инвеститора. Почети развоја тржишта капитала у Републици Српској везују се за процес приватизације и формирање институција тржишта капитала, Комисије за хартије од вриједности Републике Српске (у даљем тексту: Комисија) 2000. године, Централног регистра хартија од вриједности а.д. Бања Лука (у даљем тексту: Централни регистар) и Бањалучке берзе хартија од вриједности а.д. Бања Лука (у даљем тексту: Бањалучка берза) 2001. године. Прва трансакција на Бањалучкој берзи обављена је у марту 2002. године. Мало тржиште и неадекватан развој приватизованих предузећа имали су одређујући утицај на степен развоја тржишта капитала Републике Српске.

Према класификацији FTSE Global Equity Index Series¹ тржиште капитала Републике Српске није класификовано. Међутим, тржиште капитала Републике Српске у класификацији тржишта најближе припада групи тзв. рубних тржишта (енг. frontier markets), у којој се налазе тржишта Србије, Хрватске и Сјеверне Македоније. Рубна тржишта представљају групу тржишта у развоју која имају мању тржишну капитализацију и ликвидност од групе која чини развијенија тржишта у развоју. Ова тржишта у основи карактерише релативна отвореност и доступност за стране инвеститоре али и могућа већа економска и политичка нестабилност, потенцијални већи дугорочни поврат и мала корелација са другим тржиштима капитала.

1. Нормативно-правни оквир

Закон о тржишту хартија од вриједности², Закон о инвестиционим фондовима³, Закон о преузимању акционарских друштава⁴, Закон о факторингу⁵ те дијелом и Закон о привредним друштвима⁶ представљају темељне правне акте и главни законодавно-правни оквир за успјешно функционисање тржишта хартија од вриједности Републике Српске. Комисија је предузела низ мјера и активности у циљу њихове досљедне и потпуне примјене у пракси.

Интерни општи акти, којима се на cjеловит, свеобухватан и систематичан начин уређује функционисање и рад саме Комисије су:

- Статут Комисије (који садржи и Етичка правила Комисије),
- Пословник о раду Комисије,
- Тарифа накнада, на коју сагласност даје Влада Републике Српске.

Из области емисије хартија од вриједности примјењују се сљедећи акти које је донијела Комисија у складу са законским овлашћењима:

- Правилник о Регистру емитената хартија од вриједности.

¹ FTSE Global Equity Index Series покрива преко 8.000 хартија од вриједности у 48 различитих земаља и преко 98% свјетске тржишне капитализације – покрива сву имовину и секторе релевантне за потребе инвеститора у свијету.

² Службени гласник Републике Српске, број 92/06, 34/09, 30/12, 59/13, 108/13, 4/17, 63/21, 11/22 и 63/22.

³ Службени гласник Републике Српске, број 92/06, 82/15, 94/19 и 64/22.

⁴ Службени гласник Републике Српске, број 65/08, 92/09 и 59/13.

⁵ Службени гласник Републике Српске, број 123/20.

⁶ Службени гласник Републике Српске, број 127/08, 58/09, 100/11, 67/13, 100/17, 82/19 и 17/23.

- Правилник о условима и поступку емисије хартија од вриједности.
- Правилник о извјештавању и објављивању информација од стране емитената хартија од вриједности које су предмет јавне понуде.
- Правилник о условима и поступку претварања затвореног акционарског друштва у отворено, односно отвореног акционарског друштва у затворено и промјени правне форме акционарског друштва.

У дијелу који се односи на пословање овлашћених учесника (којима Комисија даје дозволу за обављање послова са хартијама од вриједности), примјењују се сљедећи подзаконски акти:

- Правилник о трговању.
- Правилник о условима и поступку издавања дозволе берзанском посреднику за обављање послова са хартијама од вриједности.
- Правилник о условима и поступку стицања звања и добијања дозволе за обављање послова брокера, инвестиционог савјетника и инвестиционог менаџера.
- Правилник о пословању берзанских посредника.
- Правилник о адекватности капитала и ликвидности брокерско-дилерског друштва.
- Правилник о надзору над учесницима на тржишту хартија од вриједности,
- Правилник о извјештавању и објављивању информација о пословању са хартијама од вриједности.
- Правилник о обављању кастоди послова.
- Правилник о начину спречавања злоупотреба повлашћених информација,
- Правилник о поступцима који се могу сматрати манипулацијом и другим облицима злоупотребе тржишта у циљу њиховог откривања и спречавања,
- Правилник о давању сагласности на стицање квалификованог учешћа у капиталу брокерско-дилерског друштва.
- Правилник о регистру квалификованих инвеститора и одобравању статуса квалификованих инвеститора.

Прописи који се односе на пословање инвестиционих фондова и друштава за управљање инвестиционим фондовима су:

- Правилник о садржају, роковима и облику извјештаја инвестиционих фондова, друштва за управљање инвестиционим фондовима и банке депозитара.
- Правилник о условима, начину стицања и признавању овлашћења за продају акција или удјела у инвестиционим фондовима с јавном понудом.
- Правилник о промоцији инвестиционих фондова са јавном понудом.
- Правилник о пословању друштва за управљање инвестиционим фондовима,
- Правилник о садржају уговора између затвореног инвестиционог фонда с јавном понудом и друштва за управљање.
- Правилник о садржају и начину вођења регистра фондова.
- Правилник о успостављању, вођењу и објављивању података из регистра удјела у отвореном инвестиционом фонду.
- Правилник о улагањима и ограничењима улагања отворених инвестиционих фондова ризичног капитала с приватном понудом.
- Правилник о улагању отворених инвестиционих фондова с приватном понудом.

- Правилник о утврђивању вриједности имовине инвестиционог фонда и обрачуну нето вриједности имовине по удјелу или по акцији инвестиционог фонда.
- Правилник о условима и поступку за издавање дозволе за вршење функције члана надзорног одбора затвореног инвестиционог фонда.
- Правилник о условима и поступку издавања дозволе за обављање функције члана управног одбора друштва за управљање инвестиционим фондовима,
- Правилник о издавању дозволе за стицање квалификованог учешћа у друштву за управљање инвестиционим фондовима.
- Правилник о поступку и врсти послова које друштво за управљање може пренијети на треће лице и начину преноса послова управљања инвестиционим фондом на друго друштво за управљање.
- Правилник о преобликовању затвореног инвестиционог фонда.
- Правилник о адекватности капитала друштва за управљање инвестиционим фондовима.
- Правилник о реорганизацији затвореног инвестиционог фонда,
- Правилник којим се уређује поступак, трошкови и рокови ликвидације инвестиционих фондова.
- Правилник о удјелима отвореног инвестиционог фонда.
- Правилник о трговању удјелима отвореног инвестиционог фонда.
- Правилник о обавезном садржају захтјева за издавање дозволе за оснивање, садржају проспекта и захтјева за измјену проспекта отворених инвестиционих фондова са јавном понудом.
- Правилник о издавању дозволе за обављање основне и додатних дјелатности и статусне промјене друштва за управљање инвестиционим фондовима и друштва за управљање алтернативним инвестиционим фондовима,
- Правилник о садржају захтјева и условима за издавање дозволе за оснивање и управљање отвореним алтернативним инвестиционим фондом и пријави уписа у регистар фондова.
- Правилник о адекватности капитала друштва за управљање алтернативним инвестиционим фондовима.
- Правилник о врстама алтернативних инвестиционих фондова са приватном понудом.
- Правилник о утврђивању вриједности имовине и обрачуну нето вриједности имовине алтернативних инвестиционих фондова и
- Правилник о садржају, роковима и облику извјештаја алтернативних инвестиционих фондова, друштва за управљање алтернативним инвестиционим фондовима и банке депозитара алтернативних инвестиционих фондова.

Прописи који се односе на пословање друштава за факторинг су:

- Правилник о издавању сагласности за стицање квалификованог учешћа у друштву за факторинг.
- Правилник о условима и поступку издавања сагласности за обављање функције члана управног одбора и директора друштва за факторинг. Правилник о условима и поступку издавања дозволе за обављање дјелатности факторинга.
- Правилник о садржају, роковима и облику извјештавања друштва за факторинг.

Правилник о садржају и начину вођења Регистра друштава за факторинг и пословних јединица.

- Правилник о критеријумима и начину управљања ризицима друштва за факторинг.

У складу са законским овлашћењима донесени су и сљедећи прописи:

- Правилник о евиденцији пружалаца услуга повезаних са виртуелним валутама.
- Упутство о садржају web страница овлашћених учесника на тржишту капитала.
- Упутство о начину увида јавности у списак акционара емитента хартија од вриједности.
- Упутство о садржају ревизорских извјештаја за инвестиционе фондове и емитенте са јавно емитованим хартијама од вриједности.
- Упутство о форми и садржају мишљења управе емитента о објављеној понуди за преузимање емитента.
- Стандарди корпоративног управљања.
- Смјернице за процјену ризика и провођење Закона о спречавању прања новца и финансирања терористичких активности за обвезнике у надлежности Комисије за хартије од вриједности.

2. Макроекономско и финансијско окружење

Уговоре за израду и праћење сувереног кредитног рејтинга Босна и Херцеговина потписала је са двије међународне агенције за кредитни рејтинг Moody's Investors Service и Standard & Poor's⁷. Агенција Moody's Investors Service је 22. јула 2022. године Босни и Херцеговини потврдила суверени кредитни рејтинг „В3 са стабилним изгледима“, док је агенција за оцјену кредитног рејтинга Standard & Poor's 3. марта 2023. године Босни и Херцеговини повећала суверени кредитни рејтинг са „Б са позитивним изгледима“ на „Б+ са стабилним изгледима“

Опис	Moody's Investors Service	Standard & Poor's
Рејтинг	В3 / стабилни изгледи	В+ / стабилни изгледи
Датум	22.07.2022.	03.02.2023.
Активност	Потврђен рејтинг	Потврђен рејтинг/ изглед измијењен

Табела 1. Актуелни кредитни рејтинг Босне и Херцеговине

С обзиром да агенције Moody's Investors Service и Standard & Poor's користе различите ознаке за рејтинг, у циљу бољег сагледавања кредитног рејтинга, односно стања у којем се Босна и Херцеговина налази, у наставку је дат приказ кредитних рејтинга ових агенција.

Moody's Investors Service	Standard & Poor's	Кратак опис категорије рејтинга
ИНВЕСТИЦИОНИ НИВО		
Ааа	ААА	Најбоља кредитна способност, минималан кредитни ризик
Аа1	АА+	Висока кредитна способност, веома низак кредитни ризик
Аа2	АА	
Аа3	АА-	

⁷ Извор: Централна банка Босне и Херцеговине, URL= <http://cbbh.ba/Content/Read/549>

Moody's Investors Service	Standard & Poor's	Кратак опис категорије рејтинга
A1 A2 A3	A+ A A-	Средњевисока кредитна способност, низак кредитни ризик
Baa1 Baa2 Baa3	BBB+ BBB BBB-	Средња кредитна способност, умјерен кредитни ризик
НЕИНВЕСТИЦИОНИ (ШПЕКУЛАТИВНИ) НИВО		
Ba1 Ba2 Ba3	BB+ BB BB-	Кредитна способност са шпекулативним елементима, знатан кредитни ризик
B1 B2 B3	B+ B B-	Шпекулативна кредитна способност, висок кредитни ризик
Saa1 Saa2 Saa3	CCC+ CCC CCC-	Лоша кредитна способност, веома висок кредитни ризик
Ca C	CC C SD D	Високошпекулативна кредитна способност, извјесно неизвршавање обавеза, селективни банкрот, банкрот

Табела 2. Упоредни приказ ознака рејтинга агенција Moody's Investors Service и Standard&Poor's⁸

Кредитни рејтинг В3, односно В који су Босни и Херцеговини одредиле ове агенције указује да Босна и Херцеговина има шпекулативну кредитну способност са високим кредитним ризиком. Овим се Босна и Херцеговина налази на један корак до оцјене „лоша кредитна способност са веома високим кредитним ризиком“, што се сматра потпуно неатрактивним за улагање.

Држава	Дугорочни рејтинг / Изглед	
	Moody's Investors Service	Standard & Poor's
Албанија	B1 / стабилан	B+/ стабилан
Босна и Херцеговина	B3 / стабилан	B+ / стабилан
Бугарска	Baa1 / стабилан	BBB / стабилан
Црна Гора	B1 / стабилан	B / стабилан
Грчка	Ba3/ позитиван	BB+ / позитиван
Хрватска	Baa2 / стабилан	BBB+ / стабилан
Мађарска	Baa2 / стабилан	BBB- / стабилан
Сјеверна Македонија	-	BB- / стабилан
Румунија	Baa3 / стабилан	BBB- / стабилан
Словенија	A3 / стабилан	AA- / стабилан
Србија	Ba2 / стабилан	BB+ / стабилан

Табела 3. Преглед дугорочног рејтинга појединих земаља из ширег окружења⁹

⁸ Исто

⁹ Исто

Рејтинг	Датум	Активност
B3 / стабилни изгледи	22.07.2022.	потврђен рејтинг
B3 / стабилни изгледи	21.08.2020.	потврђен рејтинг
B3 / стабилни изгледи	16.02.2018.	потврђен рејтинг
B3 / стабилни изгледи	26.02.2016.	потврђен рејтинг
B3 / стабилни изгледи	10.07.2012.	потврђен рејтинг / изглед измијењен
B3 / на посматрању - негативно	03.04.2012.	снижен рејтинг
B2 / негативни изгледи	16.05.2011.	изглед измијењен
B2 / стабилни изгледи	17.05.2006.	повећан рејтинг
B3 / позитивни изгледи	29.03.2004.	додијељен рејтинг

Табела 4. Историја рејтинга Босне и Херцеговине по процјени Агенција Moody's Investors Service¹⁰

Рејтинг	Датум	Активност
B / стабилни изгледи	03.02.2023.	потврђен рејтинг / изглед измијењен
B / стабилни изгледи	04.02.2022.	потврђен рејтинг
B / стабилни изгледи	27.08.2021.	потврђен рејтинг
B / стабилни изгледи	28.08.2020.	потврђен рејтинг
B / стабилни изгледи	30.04.2020.	потврђен рејтинг / изглед измијењен
B / позитивни изгледи	28.02.2020.	потврђен рејтинг
B / стабилни изгледи	06.09.2019.	потврђен рејтинг
B / стабилни изгледи	08.03.2019.	потврђен рејтинг / изглед измијењен
B / стабилни изгледи	07.09.2018.	потврђен рејтинг
B / стабилни изгледи	09.03.2018.	потврђен рејтинг
B / стабилни изгледи	09.09.2016.	потврђен рејтинг
B / стабилни изгледи	11.03.2016.	потврђен рејтинг
B / стабилни изгледи	11.09.2015.	потврђен рејтинг
B / стабилни изгледи	13.03.2015.	потврђен рејтинг
B / стабилни изгледи	19.09.2014.	потврђен рејтинг
B / стабилни изгледи	28.03.2014.	потврђен рејтинг
B / стабилни изгледи	27.09.2013.	потврђен рејтинг
B / стабилни изгледи	27.03.2013.	потврђен рејтинг
B / стабилни изгледи	28.03.2012.	потврђен рејтинг / изглед измијењен
B / на посматрању - негативно	30.11.2011.	снижен рејтинг
B+ / негативни изгледи	28.07.2011.	изглед измијењен
B+ / стабилни изгледи	08.12.2009.	потврђен рејтинг
B+ / стабилни изгледи	22.12.2008.	додијељен рејтинг

Табела 5. Историја рејтинга Босне и Херцеговине по процјени Агенције Standard & Poor's¹¹

Према оцјенама агенција, међу земљама у региону, Босна и Херцеговина има најнижи кредитни рејтинг.

Структура финансијског система Републике Српске и даље је изразито банкоцентричног типа, а неадекватан однос према штедњи и инвестицијама имају значајан утицај на то да привредна друштва која имају потребу за новим капиталом и даље недовољно користе тржиште капитала као примарни извор финансирања сопственог развоја.

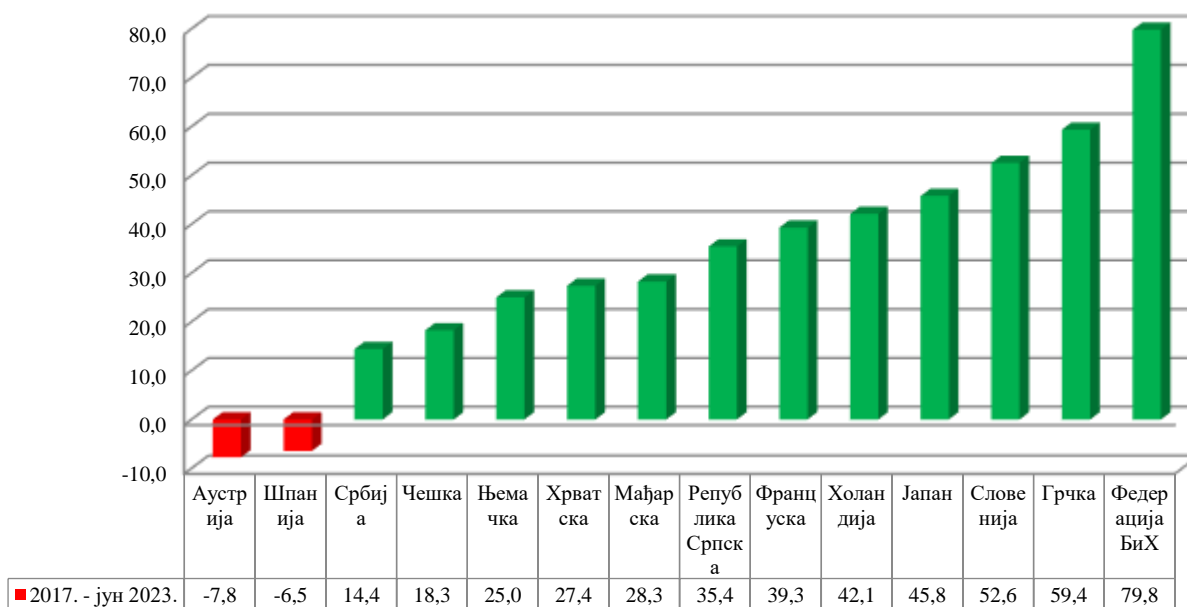
¹⁰ Исто

¹¹ Исто

У првом полугодишту 2023. године у односу на исти период претходне године дошло је до благог пада берзанског индекса и индекса обвезница, пада редовног промета, те раста тржишне капитализације и укупног промета.

Тржиште	Индекс	Промјена индекса (%)						
		2018.	2019.	2020.	2021.	2022.	јун 2023.	2017.-јун 2023.
Грчка	ASE	-23,6	49,5	-11,7	10,4	4,1	37,5	59,4
Федерација БиХ	SASX-10	11,5	29,0	-5,5	29,7	6,7	-4,4	79,8
Србија	BELEX15	-3,7	9,6	-6,6	9,6	0,5	5,4	14,4
Словенија	SBI20	-0,3	15,2	-2,7	65,8	-29,8	17,3	52,6
Аустрија	ATX	-19,0	15,0	-12,8	38,9	-19,0	0,9	-7,8
Република Српска	BIRS	4,1	9,3	-6,7	15,8	25,9	-12,5	35,4
Хрватска	Stobex	-6,2	16,7	-13,8	19,6	-4,8	18,6	27,4
Шпанија	MADX	-15,0	10,2	-15,4	7,1	-4,8	15,8	-6,5
Чешка	PX	-8,2	12,8	-7,9	38,8	-15,7	6,1	18,3
Француска	CAC	-11,0	26,4	-7,1	28,9	-9,5	14,3	39,3
Јапан	NKY	-14,1	20,9	16,0	4,9	-9,3	27,2	45,8
Холандија	AEX	-10,4	23,9	3,3	28,0	-13,8	12,3	42,1
Мађарска	BUX	0,9	16,0	-8,6	20,5	-13,7	15,3	28,3
Њемачка	DAX	-18,1	25,2	3,5	15,4	-12,1	16,0	25,0

Табела 6. Упоредни приказ промјене индекса у периоду 2017. – јун 2023. године

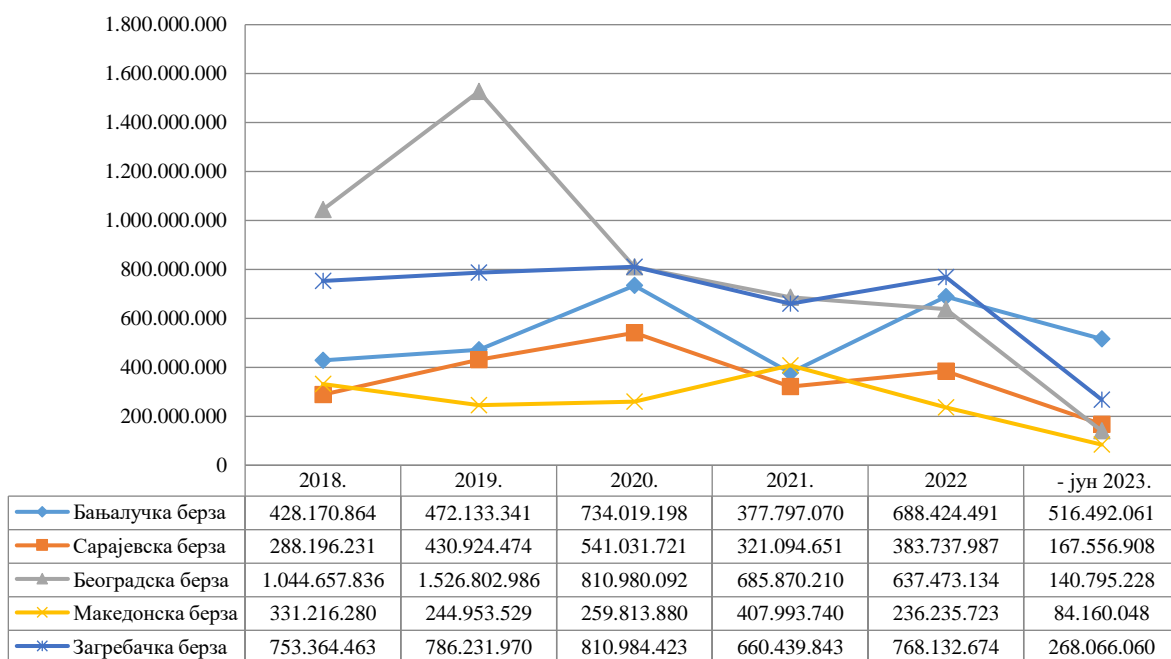

Слика 1. Приказ промјена индекса у периоду 2017. – 30.06.2023. године (%)

У периоду од 2017. до 30.06.2023. године већина посматраних тржишта биљеже повећање вриједности индекса цијена у интервалу од 14,4%, колико биљежи тржиште капитала Србије, до 79,8% колико биљежи тржиште капитала Федерације БиХ. Тржиште капитала у Републици Српској биљежи раст вриједности индекса од 35,4%. Пад вриједности индекса остварила су тржиште капитала у Аустрији (-7,8%) и Шпанији (-6,5%).

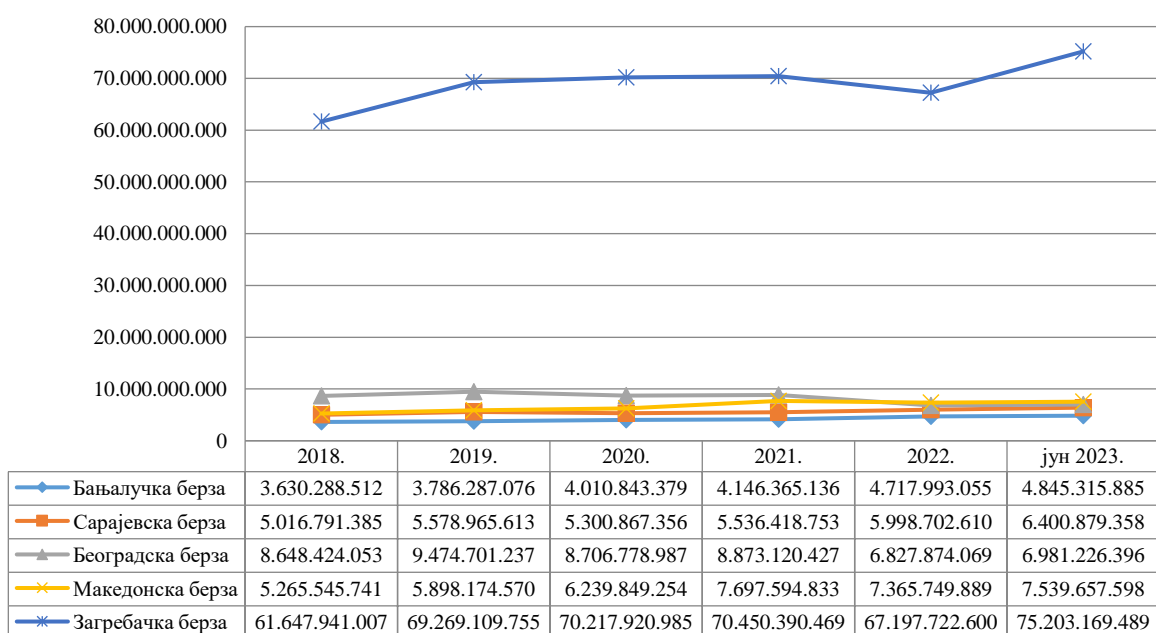
У првом полугодишту 2023. године на већини посматраних тржишта дошло је до раста берзанских индекса. Највећи раст берзанских индекса у првом полугодишту

2023. године био је на тржишту капитала у Грчкој (37,5%), Јапану (27,2%) и Хрватској (18,6%). Пад берзанских индекса био је у Републици Српској (-12,5%) и Федерацији БиХ (-4,4%).

Слика 2. Упоредни приказ укупног промета на Бањалучкој берзи са земљама из региона у периоду од 2018. – 30. 06.2023. године (у КМ)

На основу података датих на горњој слици можемо видјети да укупни промет на Бањалучкој берзи у периоду од 2018. до краја јуна 2023. године има кретање карактеристично за тржишта из нашег региона.

Слика 3. Упоредни приказ тржишне капитализације на Бањалучкој берзи са земљама из региона у периоду од 2018. до 30.06.2023. године

Тржишна капитализација на тржишту капитала Републике Српске у првом полугодишту 2023. године већ пету годину има позитивно кретање у (повећање за 11,31% у односу на исти период претходне године).

Сталним залагањем институција тржишта капитала Републике Српске, те пружањем свеобухватних информација о пословању емитената хартија од вриједности и инвестиционих фондова на јединственом порталу тржишта капитала Републике Српске (www.blberza.com), тржиште капитала Републике Српске је једно од најорганизованијих тржишта у региону по питању доступности информација о тржишту, потребних инвеститорима за доношење инвестиционих одлука. Значајне могућности за побољшање стања на тржишту у смислу информисаности инвеститора налазе се у повећању квалитета информација, нарочито кроз адекватан надзор садржаја извјештаја, при чему се нарочито мисли на извјештаје овлашћених ревизора, овлашћених рачуновођа, овлашћених процјенитеља, лиценцираних судских вјештака и стечајних управника, о чему је Комисија извјештавала институције, органе и струковна удружења надлежна за њихов рад.

3. Примарно тржиште хартија од вриједности

Поступак емисије подразумијева скуп радњи које емитент предузима у сврху прикупљања средстава продајом хартија од вриједности првим имаоцима, уз обавезу да сваком од њих омогући остваривање права из хартије од вриједности коју емитује.

Према одредбама Закона о тржишту хартија од вриједности и Правилника о условима и поступку емисије хартија од вриједности¹², емисија хартија од вриједности јавном понудом може се извршити:

1. **са обавезом објављивања проспекта**, у којој се упис и уплата хартија од вриједности врши на основу јавног позива неодређеном броју лица, при чему постоји обавеза емитента да објави проспект, те
2. **без обавезе објављивања проспекта**, при чему постоји обавеза емитента да обавијести Комисију о донесеној одлуци о емисији, те поднесе пријаву за упис емисије у Регистру емитената, а у емисији учествује ограничен број инвеститора.

У случају да се поступак емисије одвија уз обавезу објављивања проспекта, емитент подноси Комисији захтјев за одобрење проспекта. У поступку одобравања ових захтјева Комисија цијени, уз потпуност и уредност поднесене документације и елементе садржане у одлуци о емисији са аспекта равноправности акционара и заштите њихових права у погледу информисаности.

Емисија без обавезе објављивања проспекта, подразумијева:

- а) понуду која је упућена само квалификованим инвеститорима,
- б) понуду која је упућена физичким или правним лицима у Босни и Херцеговини чији број не може бити већи од десет, а који нису квалификовани инвеститори,
- в) понуду која је упућена инвеститорима који ће за уписане хартије од вриједности уплатити износ од најмање 100.000 КМ по инвеститору за сваку појединачну понуду,
- г) понуду хартија од вриједности чија појединачна номинална вриједност износи најмање 100.000 КМ,

¹² Службени гласник Републике Српске, број 99/21, 14/22, 81/22 и 29/23.

- д) понуду са укупном вриједности за хартије од вриједности која је мања од 1.000.000 КМ, при чему се овај износ рачуна током периода од годину дана,
- ђ) инструмената тржишта новца,
- е) понуду акција које се емитују у замјену за већ емитоване акције исте класе уколико емисија таквих нових акција не подразумеје повећање основног капитала друштва,
- ж) хартије од вриједности које се нуде, додјељују или ће бити додијељене у поступку статусних промјена друштава, под условом да за те хартије од вриједности постоји документ са подацима које Комисија сматра еквивалентним подацима из проспекта, узимајући у обзир одредбе закона којим се уређује пословање привредних друштава,
- з) акције које се нуде, додјељују или ће бити додијељене без накнаде постојећим акционарима или као дивиденде исплаћене у виду акција исте класе, као и акције у вези са којима су дивиденде исплаћене, под условом да постоји документ са подацима о броју и правима из акција, као и разлозима и детаљима у вези са понудом,
- и) хартије од вриједности које нуди или ће понудити емитент чије су хартије од вриједности укључене на берзу, односно друго уређено јавно тржиште или друштво које је повезано са емитентом, а које нуди или ће понудити садашњим или бившим члановима управе или запосленима, под условом да постоји документ са подацима о броју и природи хартија од вриједности, као и разлозима и детаљима који се односе на понуду.

Код ове врсте емисије емитент је обавезан да, у одређеном року (седам дана од дана доношења одлуке) обавијести Комисију о донесеној одлуци о емисији, те достави одлуку и друге прилоге. Емитент који је емитовао власничке хартије од вриједности у складу са ставом 1. тачке а) до д) члана 60. Закона, а којим су прописане ове врсте емисија, дужан је да, најкасније у року од једне године од уписа тих хартија од вриједности у Регистар емитената код Комисије, објави проспект.

Емитент који је емитовао дужничке хартије од вриједности у складу са ставом 1. тачке а) до д) наведеног члана може да их уврсти на берзу или друго уређено јавно тржиште само под условом да за ту врсту и класу хартија од вриједности објави проспект или да их уврсти на посебан тржишни сегмент берзе или другог уређеног јавног тржишта без обавезе објављивања проспекта, под условом да таквом тржишном сегменту приступ за трговање имају само квалификовани инвеститори у смислу одредаба овог закона.

У овом поступку Комисија цијени да ли су одлуке донесене на начин и по поступку утврђеном Законом и другим прописима, а својим актом потврђује извршење обавезе емитента да достави обавјештење за овакву емисију, те евидентира податке о емисији у Регистру емитената.

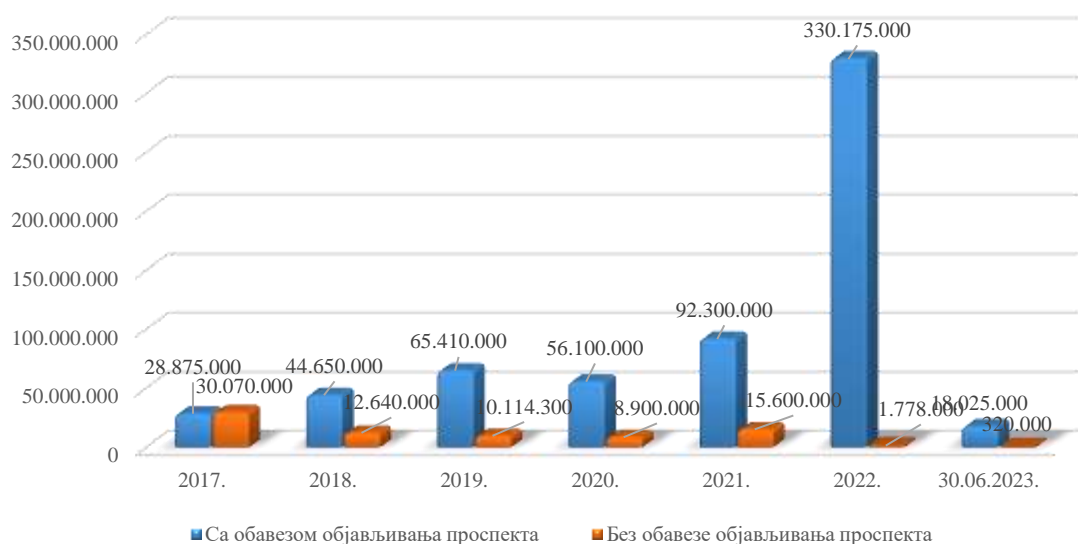
Врста емисије		Број емисија	Укупан обим емисија (КМ)
I Емисије са обавезом објављивања проспекта		8	18.025.000
II Емисија без обавезе објављивања проспекта:		4	10.550.000
1.	Понуда која је упућена инвеститорима који ће за уписане хартије од вриједности уплатити износ од најмање 100.000 КМ	1	320.000
2.	Претварање резерви и нераспоређене добити у основни капитал	2	1.500.000
3.	Смањење капитала	1	8.730.000
Укупно		12	28.575.000

Табела 7. Збирни преглед емисија хартија од вриједности по врсти у периоду од 01.01.2023. до 30.06.2023. године

Период	Са обавезом објављивања проспекта		Без обавезе објављивања проспекта ¹³	
	Број	Обим (КМ)	Број	Обим (КМ)
2017.	5	28.875.000	6	30.070.000
2018.	8	44.650.000	5	12.640.000
2019.	11	65.410.000	5	10.114.300
2020.	10	56.100.000	5	8.900.000
2021.	12	92.300.000	3	15.600.000
2022.	17	330.175.000	1	1.778.000
- 30.06.2023.	8	18.025.000	1	320.000
Укупно	71	635.535.000	26	79.422.300

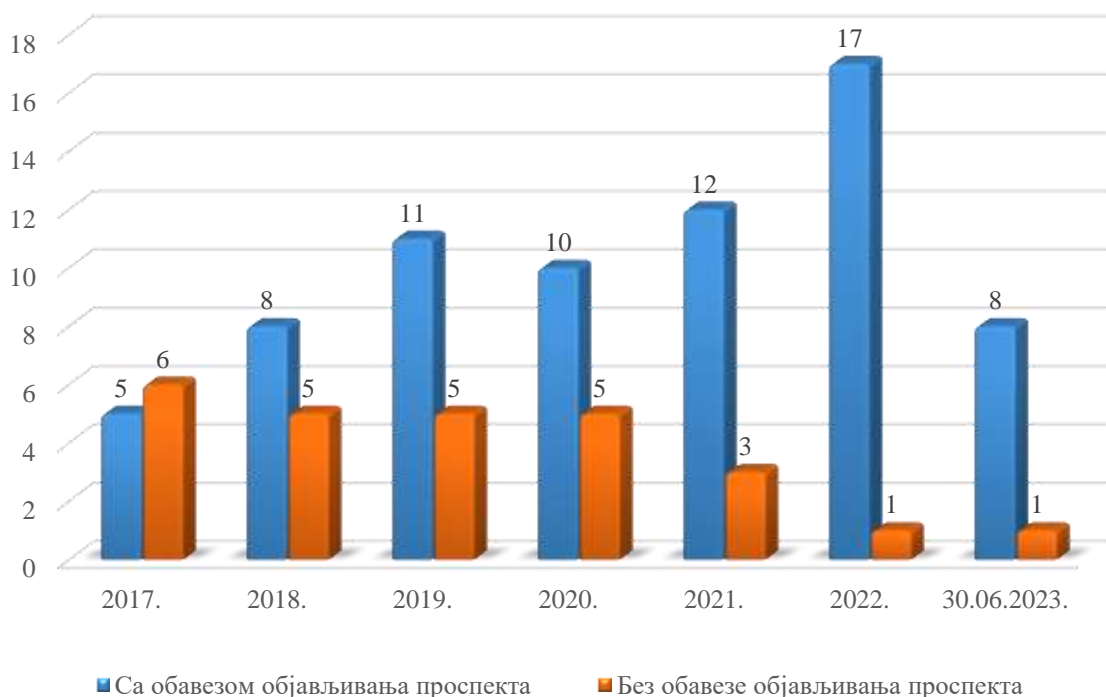
Табела 8. Обим емисија хартија од вриједности по врстама од 2017. до 30.06.2023. године

У првом полугодишту 2023. године реализовано је осам емисија јавном понудом.

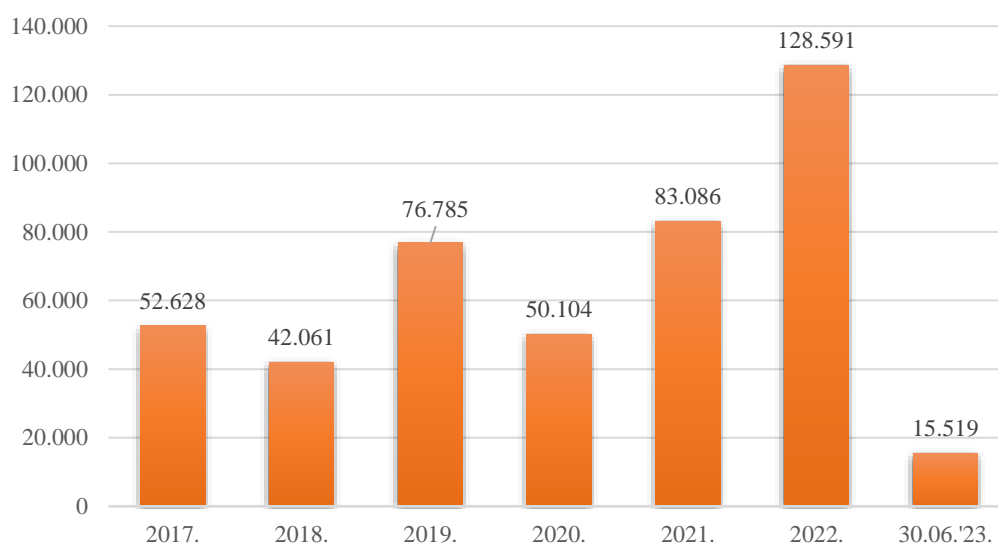

Слика 4. Упоредни приказ обима емисија хартија од вриједности од 2017. до 30.06.2023. године

¹³ Под овим емисијама подразумевају се емисије из члана 60. став 1) тачке а), б), в), г) и д) Закона.

Слика 5. Упоредни приказ броја емисија хартија од вриједности у периоду од 2017. до 30.06.2023. године

Слика 6. Средства прикупљена емисијом хартија од вриједности у периоду од 2017. године до 30.06.2023. године (у 000 КМ)

Износ прикупљених новчаних средстава у првом полугодишту 2023. године је 15.519.000 КМ, док је у току претходног упоредивог извјештајног периода (у првој половини 2022. године) прикупљено укупно 101.003.202,76 КМ.

Важна информација за тржиште капитала односи се на чињеницу да је од 2017. године до 30.06.2023. године, такође према тренутку уписа у Регистар емитената хартија од вриједности, повећање капитала по основу распореда резерви и нераспоређене добити обављено у 16 случајева, са укупним износом од 37.542.343 КМ (у извјештајном периоду тај поступак су обавила два друштва и то у износу од

1.500.000 KM). С друге стране, у првом полугодишту 2023. године, код Комисије је регистровано једно смањење основног капитала, и то у износу од 11.938.191 KM. У периоду од 2017. до 30.06.2023. године регистрован је укупно 21 поступак смањења основног капитала, са укупном вриједношћу смањења од 157.616.062 KM.

Година	Повећање основног капитала из нераспоређене добити и резерви ¹⁴		Смањење основног капитала због покрића губитка	
	Број	Износ (у KM)	Број	Износ смањења (у KM)
2017.	2	11.488.981	3	17.285.752
2018.	2	8.363.362	3	20.338.590
2019.	1	1.930.000	5	35.365.544
2020.	3	1.900.000	3	21.141.500
2021.	1	430.000	4	5.043.693
2022.	5	11.930.000	2	46.502.792
30.06.2023.	2	1.500.000	1	11.938.191
Укупно	16	37.542.343	21	157.616.062

Табела 9. Однос повећања капитала из нераспоређене добити и резерви друштва и смањења капитала у периоду 2017. - 30.06.2023. године

У првом полугодишту 2023. године није било других врста емисија, нити других промјена у вези са основним капиталом емитента¹⁵.

Година	Статусне промјене		Конверзије потраживања у акције	Промене номиналне вриједности акција	Конверзија приоритетних у обичне акције
	Подјеле	Спајања			
2017.	-	-	-	-	-
2018.	-	-	1	-	-
2019.	-	1	-	-	1
2020.	-	-	-	-	-
2021.	1	-	-	2	-
2022.	-	-	-	-	-
30.06.2023.	-	-	-	-	-

Табела 10. Број осталих поступака промјена података о капиталу у периоду од 2017. - 30.06.2023. године

¹⁴ Комисија не располаже подацима колико привредних друштава је дивиденду исплаћивало у новцу.

¹⁵ Наведени подаци садрже промјене на капиталу и у симултано основаним/затвореним акционарским друштвима, који од измјена Закона о тржишту хартија од вриједности (из 2012. године) немају обавезу уписа и вођења података у регистру емитената код Комисије.

4. Секундарно тржиште хартија од вриједности

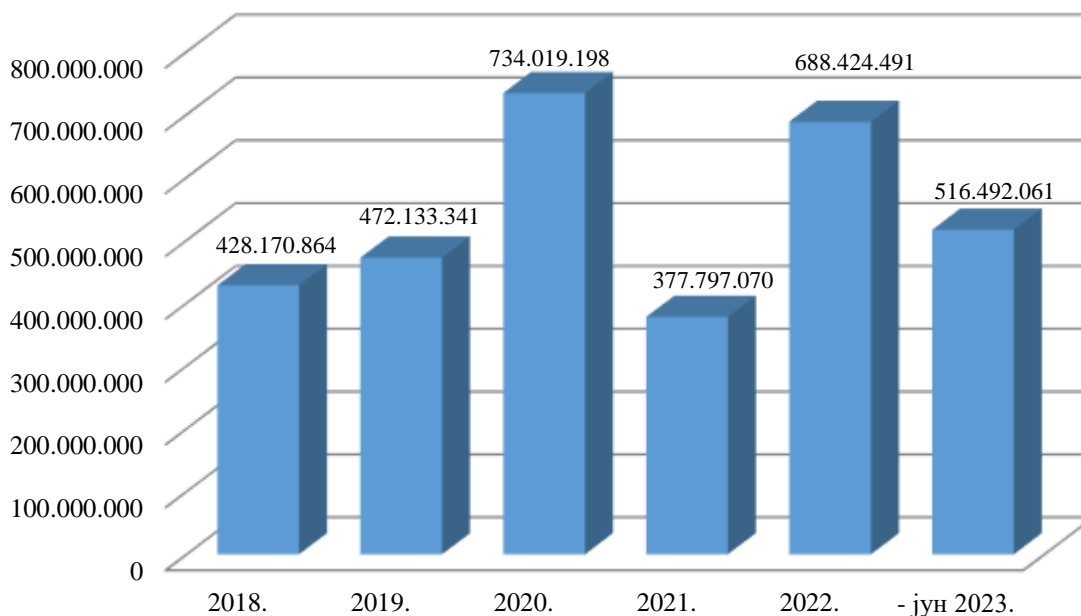
4.1. Берзански показатељи

Укупан промет на Бањалучкој берзи (укључујући блок послове, пријављене послове по основу преузимања, аукције за пакете акција, обвезнице и јавне понуде) у првом полугодишту 2023. године износио је 516.492.061 КМ, што је 75,4% више од оствареног укупног промета у првом полугодишту 2022. године (294.464.365 КМ).

Укупан промет	2018.	2019.	2020.	2021.	2022.	- 30.06.2023.
Акције:						
- Редовни промет	32.427.412	40.865.902	44.135.227	44.746.868	34.302.504	12.987.857
- Блок посао	65.830.823	27.884.703	46.218.389	53.012.358	8.162.681	31.480.533
- Аукција за пакет акција	1.600.648	687.912	-	2.047.692	-	-
- Јавна понуда	2.177.273	7.000.000	1.835.577	-	6.343.660	2.887.122
- Преузимање	112.689	114.623	20.435.170	712.938	13.624.464	14.798.412
Обвезнице:						
- Редовни промет	67.462.080	45.472.441	56.726.007	59.634.704	78.458.116	18.744.914
- Блок посао	-	-	-	-	22.000.000	-
- Јавна понуда	238.589.500	310.117.440	308.959.249	97.605.042	333.474.700	321.303.000
Трезорски записи:						
- Редовни промет	-	-	19.424.321	4.992.950	-	-
- Јавна понуда	19.970.440	39.990.320	236.285.258	115.044.518	192.058.366	114.290.222
Укупно	428.170.864	472.133.341	734.019.198	377.797.070	688.424.491	516.492.061

Табела 11. Укупан промет на Бањалучкој берзи у периоду 2018. - 30. јун 2023. године¹⁶

На основу података из претходне табеле може се видјети да су у првом полугодишту 2023. године јавна понуда обвезница и трезорских записа значајно дјеловали на остварени укупан промет на Бањалучкој берзи (84,34%), са оствареним прометом у износу од 435.593.222 КМ.

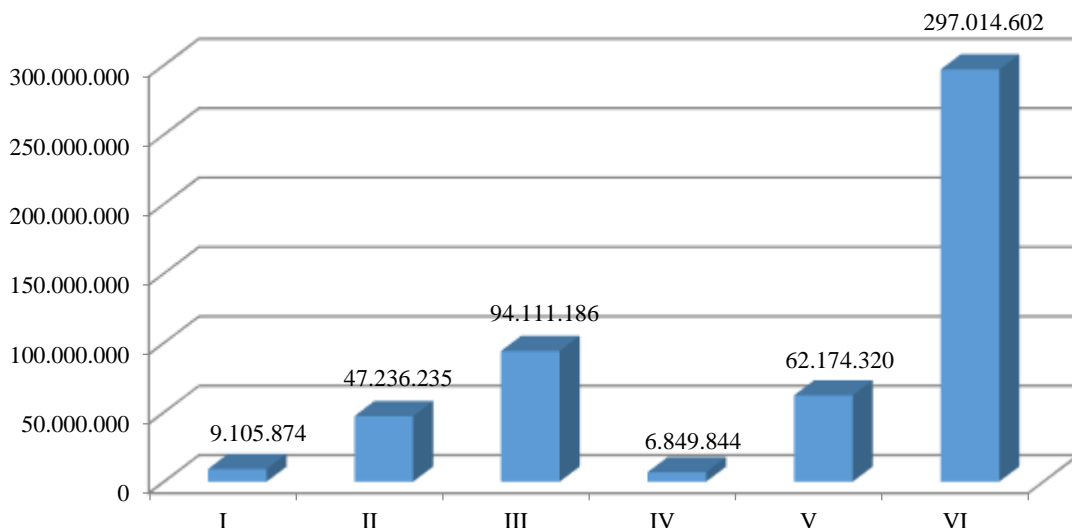

Слика 7. Укупан промет на Бањалучкој берзи у периоду 2018. - јун 2023. године¹⁷

¹⁶ Извор: Бањалучка берза, URL= <https://www.blberza.com/Pages/annualreports.aspx>

¹⁷ Исто.

Имајући у виду да је укупан промет у првом полугодшту 2023. године већи за 75,4% од укупно оствареног промета у истом периоду претходне године, може се очекивати да ће укупан промет на крају године, ако се настави испољена тенденција у 2023. години, бити већи од укупног промета оствареног у 2022. години.

Слика 8. Укупан промет на Бањалучкој берзи у првом полугодшту 2023. године, по мјесецима¹⁸

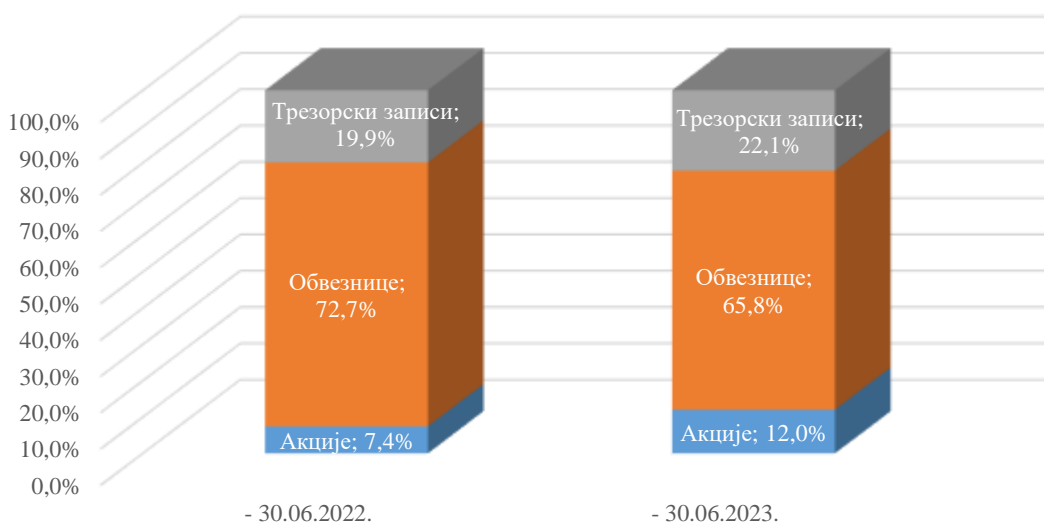
У првом полугодшту 2023. године биле су присутне осцилације у промету на берзи у сваком мјесецу, под утицајем емисије обвезница и трезорских записа јавном понудом. Највећи промет у првом полугодшту 2023. године остварен је у јуну и износио је 297.014.602 KM.

Укупан промет	-30.06.2022.		-30.06.2023.	
	Износ	%	Износ	%
Акције:	21.916.126	7,44	62.153.925	12,03
- Редовни промет	11.355.961	3,86	12.987.857	2,51
- Блок посао	2.835.554	0,96	31.480.533	6,10
- Аукција за пакет акција	-	-	-	-
- Јавна понуда	2.940.000	1,00	2.887.122	0,56
- Преузимање	4.784.611	1,62	14.798.412	2,87
Обвезнице:	213.997.660	72,67	340.047.914	65,84
- Редовни промет	72.537.480	24,63	18.744.914	3,63
- Блок посао	22.000.000	7,47	0	0,00
- Јавна понуда	119.460.180	40,57	321.303.000	62,21
Трезорски записи:	58.550.580	19,88	114.290.222	22,13
- Редовни промет	-	-	-	-
- Јавна понуда	58.550.580	19,88	114.290.222	22,13
Укупно	294.464.365	100	516.492.061	100

Табела 12. Структура укупно оствареног промета на Бањалучкој берзи у првом полугодшту 2022. и 2023. године¹⁹

¹⁸ Исто.

¹⁹ Исто.

Слика 9. Структура укупног промета у Републици Српској у првом полуугодишту 2022. и 2023. године

У структури укупног промета у првом полуугодишту 2023. године доминирају јавна понуда и секундарни промет обвезницама, са учешћем од 65,84% у односу на укупно остварени промет. Учешће укупног промета обвезницама у укупном промету у првом полуугодишту 2023. године смањило је за 9,4%, у односу на исти период претходне године када је износило 72,67%, док се учешће промета акцијама повећало са 7,44%, на 12,03% што представља повећање за 61,7%. С друге стране, учешће јавне понуде трезорским записима се у првом полуугодишту 2023. године (22,13%) повећало за 11,3% у односу на исти период 2022. године (19,88%).

Од укупног промета у првом полуугодишту 2023. године, 2,51% чини редовни промет акцијама, што је мање за 34,8% у односу на исти период претходне године (3,86%). Поред тога, редовни промет обвезницама учествовао је са 3,63%, што представља смањење од 85,3% у односу на исти период претходне године када је ово учешће износило 24,63%.

	Промет		Број трансакција		Тржишна капитализација
	Редовни	Остали послови ²⁰	Редовни	Остали послови	
Акције	12.987.857	49.166.067	1.771	17	3.065.997.175
Фондови	-	-	-	-	-
Обвезнице	18.744.914	321.303.000	358	220	1.665.028.488
Трезорски записи	-	114.290.222	-	23	114.290.222
Укупно	31.732.771	484.759.290	2.129	260	4.845.315.885
Укупно		516.492.061		2.389	4.845.315.885

Табела 13. Промет, број трансакција и тржишна капитализација у првом полуугодишту 2023. године²¹

Редовни промет на Бањалучкој берзи у првом полуугодишту 2023. године (изузимајући блок послове, пријављене послове по основу предузимања, јавне понуде

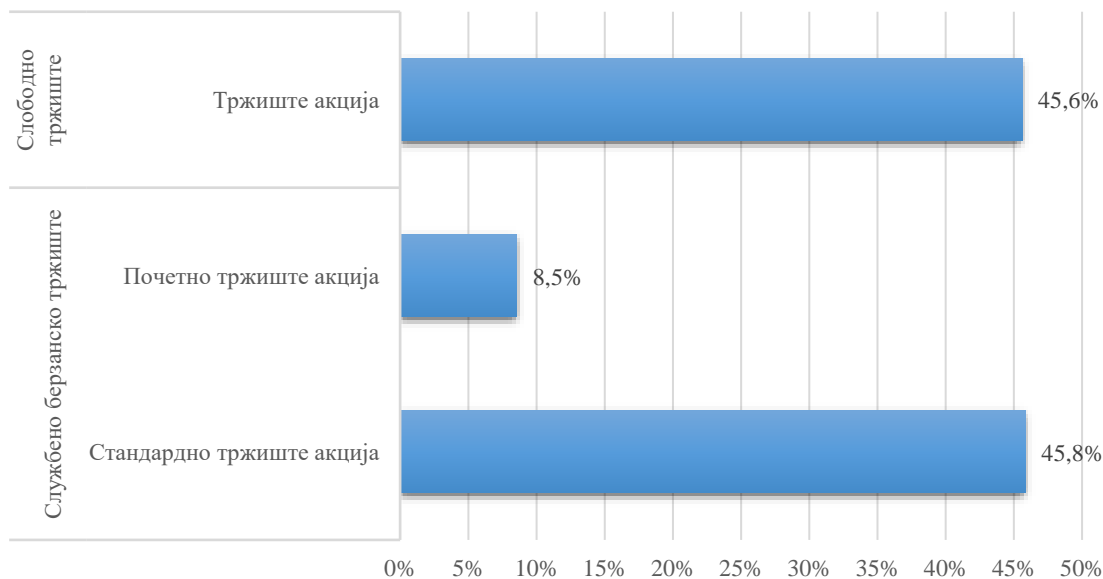
²⁰ У пријављеним пословима укључени су блок послови, предузимања, аукције за пакет акција и јавне понуде.

²¹ Извор: Бањалучка берза, URL= <https://www.blberza.com/Pages/annualreports.aspx>

и аукције за пакете акција и обвезница) износио је 31.732.771 КМ, што је за 62,17% мање него у истом периоду претходне године када је износио 83.893.440 КМ.

Током 122 дана редовног трговања власничким хартијама од вриједности укупно је закључено 1.771 трансакција, што је за 18,5% мање него у истом периоду 2022. године.

Просјечан редовни дневни промет власничким хартијама од вриједности на Бањалучкој берзи у првом полугодшту 2023. године износио је 106.458 КМ, што је за 14,4% више у односу на исти период претходне године.

Слика 10. Структура редовног промета власничким хартијама од вриједности по сегментима тржишта у првом полугодшту 2023. године²²

Највећи **редовни промет власничким хартијама од вриједности** у првом полугодшту 2023. године је остварен акцијама емитената који су уврштени на Стандардно тржиште акција службеног берзанског тржишта (45,8%), затим акцијама емитената који су уврштени на слободном тржишту (45,6%).

У **редовном промету обвезницама** у првом полугодшту 2023. године остварено је 18.744.914 КМ, што је чинило 3,63% укупног и 59,07% редовног промета.

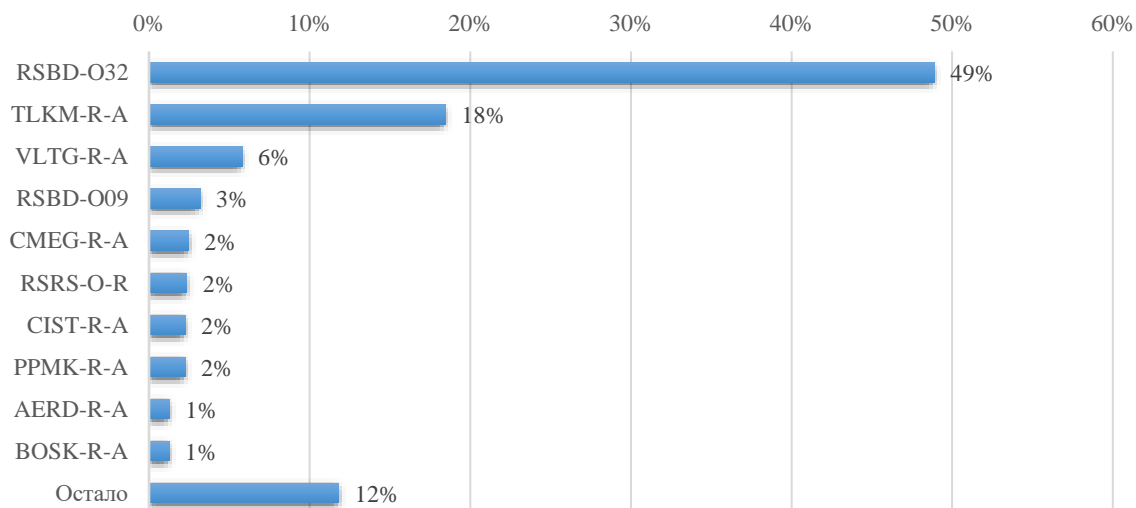
У првом полугодшту 2023. године, чланови Бањалучке берзе су закључили девет блок послова. Укупна вриједност трговања са блок пословима износила је 31.480.533 КМ, што је повећање за 26,8% у односу на исти период претходне године. Остварени промет блок пословима чини 6,1% укупног промета на Бањалучкој берзи, што је за 27,7% мање учешће у односу на исти период претходне године.

²² Исто.

Ознака	Емитент	Цијена на дан 30.06.23.	Просјечна цијена	Број транс.	Вриједност (КМ)
RSBD-O32	Република Српска 5% 16/09/29	100	99,8056	17	15.516.733
TLKM-R-A	Телеком Српске а.д. Бања Лука	1,39	1,5788	897	5.855.898
VLTG-R-A	Велетрговина а.д. Градишка	0,44	0,4852	75	1.839.295
RSBD-O09	Република Српска 3,5% 06/02/24	101,02	101,0200	1	1.010.200
CMEG-R-A	Чајавец мега а.д. Бања Лука	0,3	0,2852	19	781.129
RSRS-O-R	Република Српска - ратна штета 16	82,49	86,5503	114	747.271
CIST-R-A	Чистоћа а.д. Бања Лука	0,701	0,7299	13	714.470
PPMK-R-A	Прво пензионерско МКД а.д. Бања Лука	26	26,0000	162	712.478
AERD-R-A	Аеродроми Републике Српске а.д. Бања Лука	0,3	0,3015	6	404.479
BOSK-R-A	Боска РК а.д. Бања Лука	0,39	0,3900	63	399.837
Остало				762	3.750.981
Укупно				2.129	31.732.771

Табела 14. Десет хартија од вриједности којима је највише трговано на Бањалучкој берзи у првом полугодишту 2023. године²³

На основу података из претходне табеле видимо да трансакције десет хартија од вриједности којима је највише трговано на Бањалучкој берзи у првом полугодишту 2023. године чине 88,2% оствареног редовног промета. Поред тога, вриједност промета посматраних десет хартија чини 5,42% укупног промета на Бањалучкој берзи оствареног у првом полугодишту 2023. године.

Слика 11. Учешће редовног промета топ десет хартија од вриједности у укупном редовном промету на Бањалучкој берзи у првом полугодишту 2023. године²⁴

²³ Исто.

²⁴ Исто.

Емитент	Ознака ХОВ	Датум аукције	Цијена	Број ХОВ	Вриједност
Град Приједор - јавна понуда обвезница	GRPR-PO1	13.1.2023	100,00	47.850	4.785.000
МКД ПРО ФИН д.о.о. Источно Сарајево-јавна понуда обвезница	MDPF-PO5	16.2.2023	100,00	10.000	1.000.000
Интерлигнум д.о.о. Теслић - јавна понуда обвезница 2	INLG-PO2	17.3.2023	100,00	20.000	2.000.000
МКД Таурус доо Бања Лука - јавна понуда обвезница	TRRF-PO2	20.3.2023	1.000,00	1.000	1.000.000
Република Српска 5,50% 30/03/28	RSBD-O37	28.3.2023	987,00	50.000	49.350.000
Република Српска 6,10% 22/06/28	RSBD-O39	20.6.2023	1.000,00	210.000	210.000.000
Република Српска 5,8% 05/05/28	RSBD-O38	4.5.2023	1.000,00	20.868	20.868.000
Smart Solution д.о.о. Бања Лука - јавна понуда обвезница	SMSL-PO1	26.6.2023	1.000,00	700	700.000
МКД ПРО ФИН д.о.о. Источно Сарајево-јавна понуда обвезница	MDPF-PO6	28.6.2023	100,00	16.000	1.600.000
Република Српска 5,50% 23/02/28	RSBD-O36	21.2.2023	1.000,00	30.000	30.000.000
Укупно					321.303.000

Табела 15. Јавне понуде обвезница на Бањалучкој берзи у првом полугодишту 2023. године

У првом полугодишту 2023. године остварено је 321.303.000 КМ промета кроз 10 јавних понуда **обвезница**, што је чинило 62,21% укупног промета.

Емитент	Ознака ХОВ	Датум аукције	Цијена	Број ХОВ	Вриједност
Република Српска - трезорски записи 6М 23/08/23	RS23-T01	23.2.2023	9.892,67	1.190	11.772.277
Република Српска - трезорски записи 6М 23/11/23	RS23-T02	23.5.2023	9.890,90	3.443	34.054.369
Република Српска - трезорски записи 2М 11/08/23	RS23-T03	12.6.2023	9.961,36	3.250	32.374.420
Република Српска - трезорски записи 6М 21/12/23	RS23-T04	21.6.2023	9.855,04	3.662	36.089.156
Укупно					114.290.222

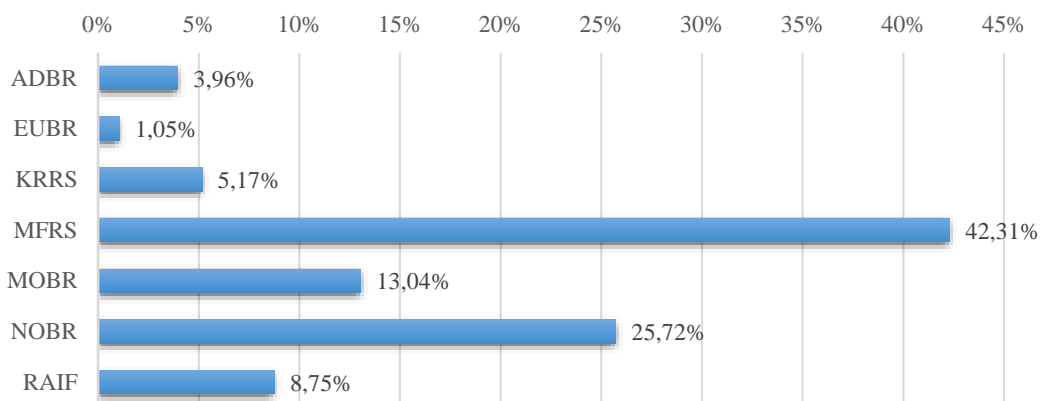
Табела 16. Јавне понуде трезорских записа на Бањалучкој берзи у првом полугодишту 2023. године

У првом полугодишту 2023. године остварено је 114.290.222 КМ промета кроз четири **јавне понуде трезорских записа**, што је чинило 22,13% укупног промета.

Члан	Куповина		Продаја		Укупно		
	Промет	Број	Промет	Број	Промет	Број	%
Авантис брокер а.д. Бања Лука	30.766.589	543	8.969.199	636	39.735.788	1.179	3,96%
Еуроброкер а.д. Бања Лука	8.252.458	467	2.299.530	330	10.551.988	797	1,05%
Дир. чл. трж. трез.записа РС	51.840.184	13			51.840.184	13	5,17%
Министарство финансија РС			424.508.222	159	424.508.222	159	42,31%
Монет брокер а.д. Бања Лука	71.882.404	530	58.991.062	536	130.873.466	1.066	13,04%
Нова банка а.д. Бања Лука	255.193.288	347	2.843.375	416	258.036.663	763	25,72%
Raiffeisen capital а.д. Бања Лука	83.758.725	484	4.082.261	307	87.840.986	791	8,75%
Укупно	501.693.649	2.384	501.693.649	2.384	1.003.387.298	4.768	100

Табела 17. Укупан промет по члановима Бањалучке берзе у првом полугодишту 2023. године²⁵

²⁵ Исто.

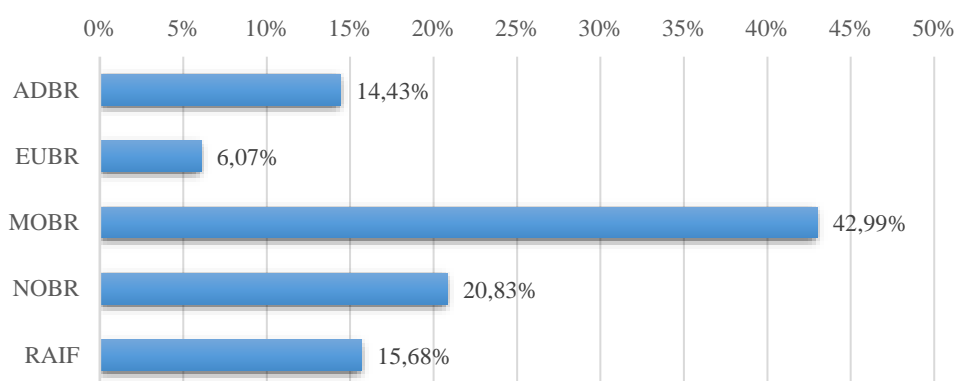
Слика 12. Учешће чланова Бањалучке берзе у укупном промету у првом полугодишту 2023. године²⁶

Три берзанска посредника са оствареним највећим укупним прометом на Бањалучкој берзи у првом полугодишту 2023. године су:

1. Нова банка а.д. а.д. Бања Лука (25,72%),
2. Монет брокер а.д. Бања Лука (13,04%)
3. Raiffeisen capital а.д. Бања Лука (8,75%).

Члан	Куповина		Продаја		Укупно		
	Промет	Број	Промет	Број	Промет	Број	%
Авантис брокер а.д. Бања Лука	4.175.417	439	4.982.100	572	9.157.517	1.011	14,43%
Еуроброкер а.д. Бања Лука	2.154.400	448	1.697.128	329	3.851.528	777	6,07%
Монет брокер а.д. Бања Лука	9.158.807	478	18.127.908	505	27.286.714	983	42,99%
Нова банка а.д. Бања Лука	10.375.790	310	2.843.375	416	13.219.165	726	20,83%
Raiffeisen capital а.д. Бања Лука	5.868.358	454	4.082.261	307	9.950.619	761	15,68%
Укупно	31.732.771	2.129	31.732.771	2.129	63.465.543	4.258	100

Табела 18. Редовни промет по члановима Бањалучке берзе у првом полугодишту 2023. године (искључује блок послове, преузимања, аукције за пакет акција, јавне понуде)²⁷

Слика 13. Учешће појединих берзанских посредника у редовном промету у првом полугодишту 2023. године²⁸

²⁶ Исто.

²⁷ Исто.

²⁸ Исто.

Три берзанска посредника са оствареним највећим редовним прометом на Бањалучкој берзи у првом полугодишту 2023. године (искључујући блок послове, преузимања, аукције за пакете акција и јавне понуде) су:

1. Монет брокер а.д. Бања Лука (42,99%) и
2. Нова банка а.д. а.д. Бања Лука (20,83%),
3. Raiffeisen capital а.д. Бања Лука (15,68%).

Берзански индекси представљају показатеље кретања цијена хартија од вриједности на берзи. У састав индекса могу да улазе акције привредних друштава, банака и осигуравајућих друштава које испуњавају опште услове и критеријуме за укључивање акција.

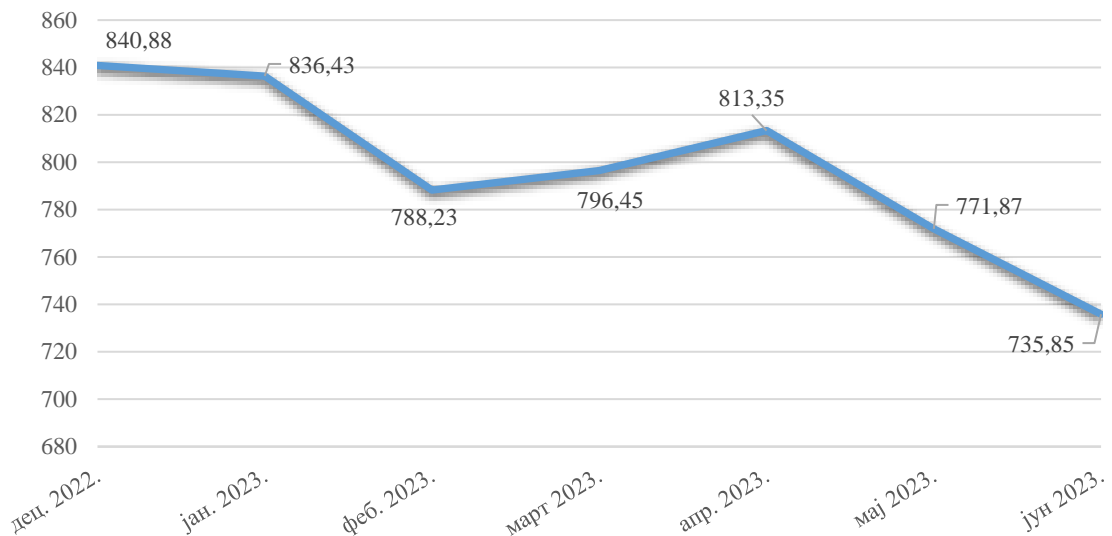
Берзански индекс Републике Српске (БИРС) формиран је 01.05.2004. године са почетном вриједношћу од 1.000,00 поена.

Р. бр.	Ознака ХОВ	Назив емитента	Цијена			Промет (КМ)	Р/Е ²⁹
			31.12. 2022.	30.06. 2023.	Промијена (%)		
1.	ALPR-R-A	Алпро а.д. Власеница	0,34	0,34	0,00%	3.631	33,94
2.	BOKS-R-A	Боксит а.д. Милићи	0,412	0,311	-24,51%	1.004	43,06
3.	BVRU-R-A	ЗТЦ Бања Врућица а.д. Теслић	1,1	1,1	0,00%	14.740	6,13
4.	EKBL-R-A	Електрокрајина а.д. Бања Лука	0,092	0,085	-7,61%	9.189	12,96
5.	ELDO-R-A	Електро Добој а.д. Добој	0,34	0,247	-27,35%	5.274	113,81
6.	HEDR-R-A	Хидроелектране на Дрини а.д. Вишеград	0,29	0,257	-11,38%	9.114	38,75
7.	HELV-R-A	Хидроелектране на Врбасу а.д. Мркоњић Град	0,315	0,274	-13,02%	13.329	5,15
8.	HETR-R-A	Хидроелектране на Требишњици а.д. Требиње	0,39	0,331	-15,13%	55.601	7,88
9.	MRDN-R-A	Меридиан а.д. Бања Лука	0,75	0,75	0,00%	347.288	5,03
10.	RITE-R-A	РиТЕ Гацко а.д. Гацко	0,031	0,029	-6,45%	1.205	1,02
11.	RTEU-R-A	РиТЕ Угљевик а.д. Угљевик	0,04	0,04	0,00%	3.566	17,84
12.	TLKM-R-A	Телеком Српске а.д. Бања Лука	1,62	1,39	-14,20%	5.855.898	8,30
Укупно						6.319.837	

Табела 19. Промијена вриједности акција које улазе у састав БИРС-а у првом полугодишту 2023. године³⁰

²⁹ Показатељ Р/Е (енг. Price/Earning per share) представља однос цијене и зараде по акцији и односи се на финансијске извјештаје за посљедњу годину.

³⁰ Исто.

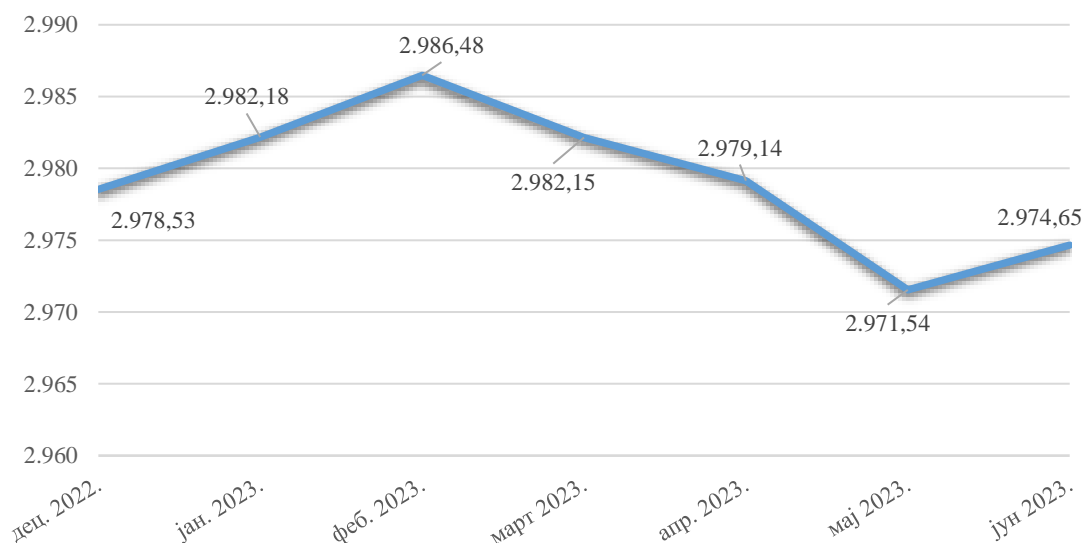
Слика 14. Мјесечно кретање БИРС-а у првом полугодишту 2023. године

Берзански индекс (БИРС) је у првом полугодишту 2023. године остварио пад од 12,49% у односу на 2022. годину а његова вриједност на дан 30.06.2023. године износила је 735,85 поена.

Индекс обвезница Републике Српске (ОРС) одређује се за три обвезнице:

Р. б.	Ознака	Назив	Цијена			Промет (КМ)
			31.12. 2022.	30.06. 2023.	Промена (%)	
1.	RSRS-O-K	Република Српска - ратна штета 11	97,5	97,97	0,48%	121.735
2.	RSRS-O-L	Република Српска - ратна штета 12	97,3	96,88	-0,43%	100.545
3.	RSRS-O-M	Република Српска - ратна штета 13	97,2	95,35	-1,90%	162.665
Укупно						384.944

Табела 20. Промена вриједности обвезница које улазе у састав индекса ОРС у првом полугодишту 2023. године

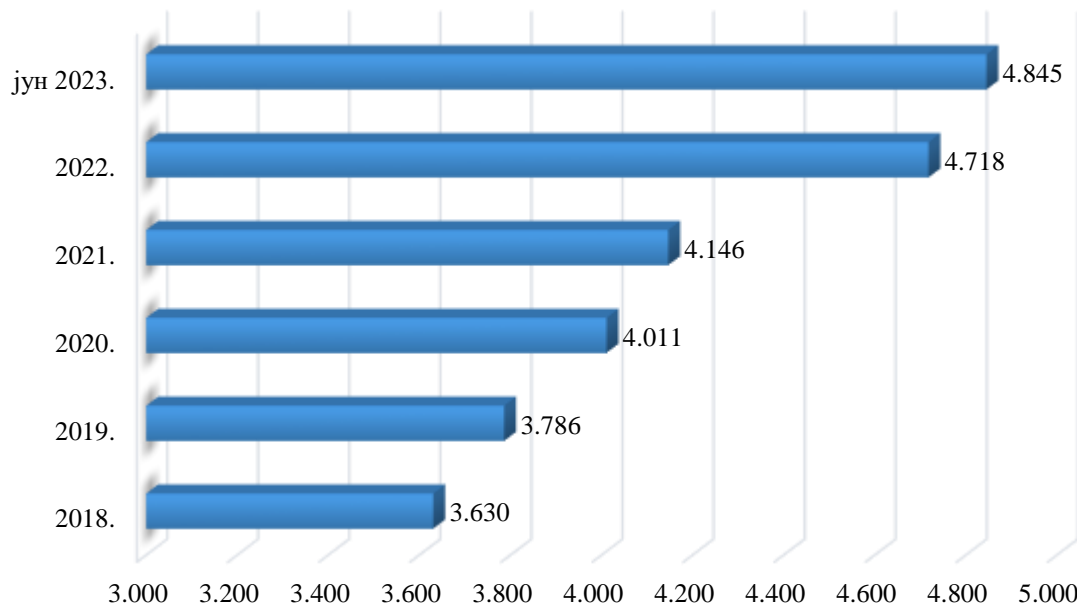

Слика 15. Мјесечно кретање ОРС-а у првом полугодишту 2023. године³¹

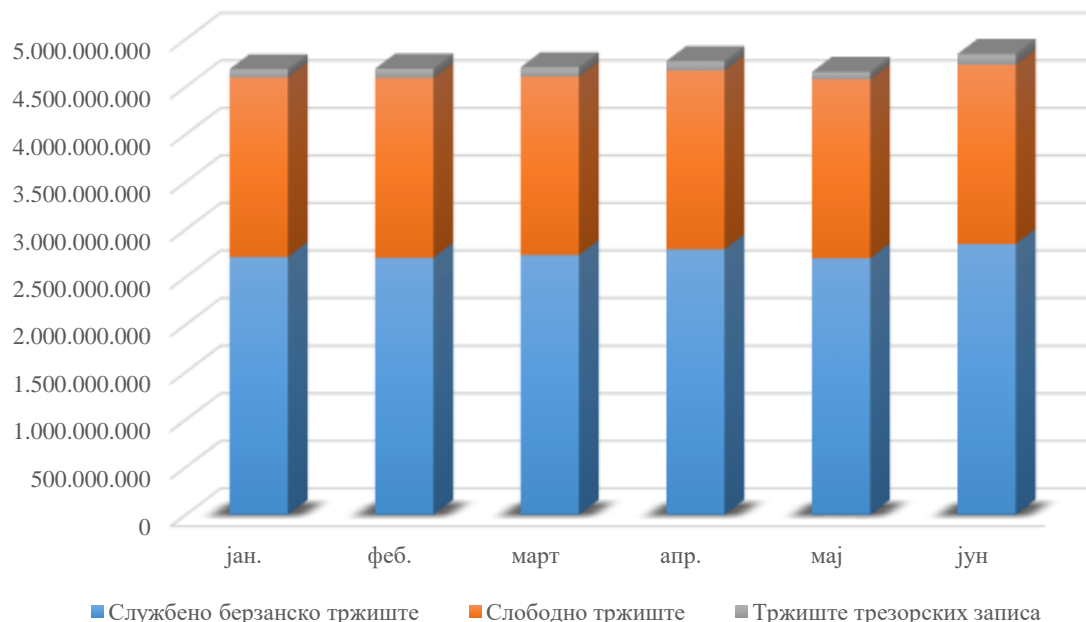
³¹ Исто.

Индекс обвезница Републике Српске (ОРС) у првом полугодишту 2023. године биљежи пад од 0,13% и 30.06.2023. године његова вриједност је износила 2.974,65 поена.

Укупна **тржишна капитализација** свих хартија од вриједности којима се тргује на Бањалучкој берзи 30.06.2023. године износила је 4.845.315.885 КМ, што је за 2,7% више него на крају 2022. године.

Слика 16. Преглед тржишне капитализације на Бањалучкој берзи у периоду од 2018. до 30.06.2023. године (у мил. КМ)

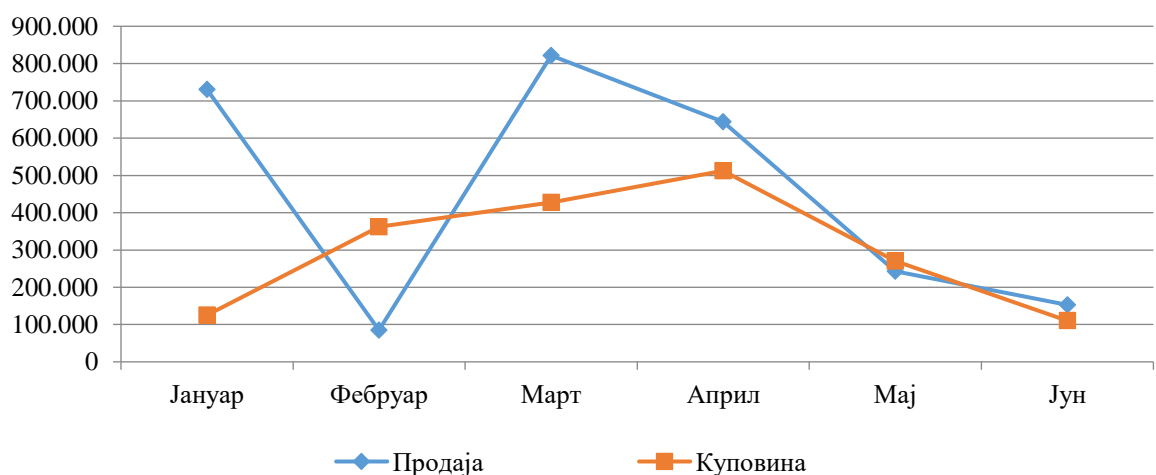
Слика 17. Приказ тржишне капитализације по тржиштима у првом полугодишту 2023. године (у КМ)³²

³² Исто.

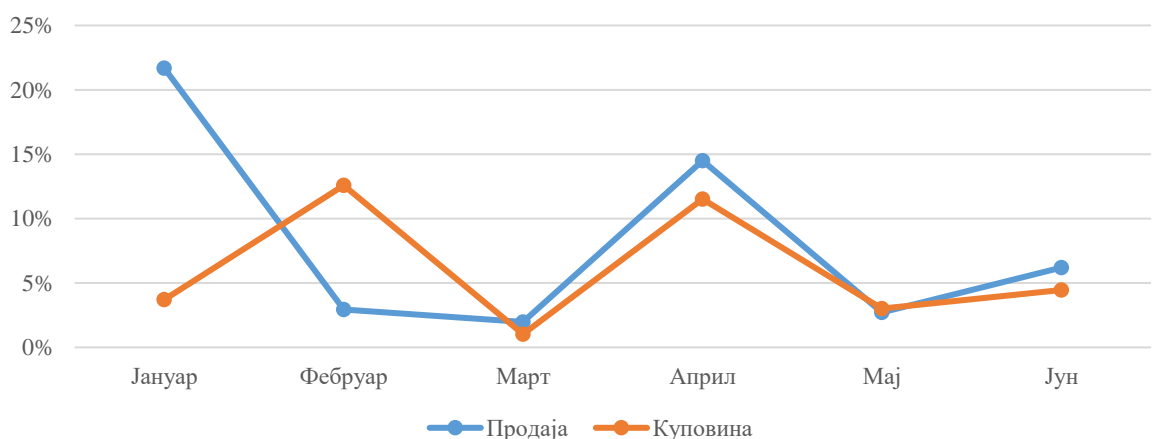
Тржишта у развоју као што је тржиште капитала Републике Српске у великој мјери зависе од страних инвеститора, који су повукли значајна средства.

Мјесец	Укупна вриједност промета	Продаја		Куповина	
		Износ	%	Износ	%
Јануар	3.370.266	730.576	21,68	125.243	3,72
Фебруар	2.880.070	84.999	2,95	362.390	12,58
Март	41.475.177	821.483	1,98	427.568	1,03
Април	4.442.082	643.576	14,49	512.358	11,53
Мај	8.989.173	243.235	2,71	270.423	3,01
Јун	4.930.688	152.545	6,19	110.298	4,47
УКУПНО	66.087.456	2.676.414	4,05	1.808.280	2,74

Табела 21. Учешће нерезидената у укупном промету у првом полугодишту 2023. године³³

Слика 18. Куповни и продајни промет нерезидената по мјесецима у првом полугодишту 2023. године (у КМ)

Слика 19. Учешће нерезидената у укупном промету по мјесецима у првом полугодишту 2023. године (у %)

³³ Укупна вриједност продаје/куповине односи се на вриједност салдираних послова закључених у редовној трговини, аукцији за пакет акција (продаја државног капитала), блок пословима и на тржишту новца.

На основу података из претходне табеле видљиво је да је учешће нерезидената у укупном промету у првом полугодишту 2023. године још увијек веома мало, изузев у куповинама у фебруару (12,58%) и априлу (11,53%), те продајама у јануару (21,68%) и априлу (14,49%). У односу на исти период претходне године, дошло је до повећања учешће нерезидената у продаји за 56,8% и куповини за 151,8%.

4.2. Извјештавање и објављивање информација од стране емитената

Правилником о извјештавању и објављивању информација од стране емитената хартија од вриједности које су предмет јавне продаје³⁴, детаљно је регулисан начин извршавања обавеза акционарских друштава и емитената чије су хартије од вриједности предмет јавне понуде.

Емитенти, чије су хартије од вриједности уврштене на службено берзанско тржиште, према члану 284. Закона о тржишту, обавезни су да објављују:

- а) годишње (укључујући и консолидоване), полугодишње и тромјесечне финансијске извјештаје,
- б) ревизорске извјештаје,
- в) извјештаје о значајним догађајима и радњама које утичу на пословање емитента,
- г) посебан извјештај ревизора у складу са захтјевима Комисије,

док су емитенти, чијим се хартијама од вриједности тргује на слободном тржишту, према члану 285. Закона о тржишту, обавезни да објављују:

- а) годишње финансијске извјештаје,
- б) ревизорске извјештаје ако су дужни да врше ревизију у складу са прописима Комисије и
- в) извјештаје о значајним догађајима и радњама које утичу на пословање емитента.

Емитентима је омогућено да финансијске, ревизорске и извјештаје о значајним догађајима достављају електронским средствима комуникације. Наведене извјештаје Бањалучка берза бесплатно објављује у оквиру информационог портала институција тржишта капитала (Комисије, Бањалучке берзе и Централног регистра).

Ставом 2. члана 26. Закона о рачуноводству и ревизији Републике Српске³⁵ омогућен је бесплатан увид у основне податке из преузетих финансијских извјештаја на интернет страници Агенције за посредничке, информатичке и финансијске услуге (АПИФ).

Већи дио преосталих обавеза за емитента, реализују и саме институције тржишта капитала у име емитената, па се већина наведених извјештаја и података у тим извјештајима преузимају из Регистра емитената који води Комисија (општи подаци о емитентима, подаци о управи и одборима, подаци о повезаним правним лицима и подаци о емисији хартија од вриједности, различите врсте рјешења итд.) и Централног регистра (подаци о власницима и власничкој структури). На овај начин, тржишту је омогућена већа ефикасност при дисперзији информација, које су једноставно и бесплатно доступне свим заинтересованим странама, практично без трошкова за емитенте.

³⁴ Службени гласник Републике Српске, број 60/12, 111/12 и 50/14,103/20 и 99/21

³⁵ Службени гласник Републике Српске, број 94/15 и 78/20.

Дио наведених информација, које су предмет јавне објаве, попут оних из финансијских извјештаја и промету емитованих хартија на Бањалучкој берзи су расположиве и на енглеском језику.

У првом полугодишту 2023. године Бањалучка берза је самостално и према захтјевима емитената објавила 818 корпоративних новости, углавном сазива за скупштину акционара, приједлога одлука и одлука скупштине акционара, обавјештења о стицању акција, јавних понуда за преузимање, мишљења о понуди за преузимање и других значајних догађаја. Дио тих информација преузимањем је из дневних новина, док су остале информације добијене од емитената. Укупан број објава на порталу Бањалучке берзе у извјештајном периоду је износио 1.660, односно у просјеку сваки радни дан објављивано је око 13 објава. У наведене објаве нису укључене курсне листе, статистички и други извјештаји Бањалучке берзе у вези са трговањем.

Објављено је 146 извјештаја ревизора о финансијским извјештајима, 37 неревидираних годишњих финансијских извјештаја за 2022. годину емитената који су листирани на службеном берзанском тржишту, те 154 неревидираних финансијских извјештаја за 2022. годину за емитенте чије су акције уврштене на слободно тржиште

Иако се може констатовати да информациони портал тржишта капитала у Републици Српској располаже са знатним бројем номинално релевантних информација о емитентима и даље постоји потреба да привредни субјекти који су на тржиште капитала доспјели посредством приватизационих процеса остваре већи кредибилитет са становишта поштовања стандарда при управљању акционарским друштвима. Наиме, легитимитет њиховог појављивања на тржишту хартија од вриједности са захтјевом за прикупљање новчаних средстава продајом хартија од вриједности зависи од могућности инвеститора да добију релевантне информације, али и ефикасну заштиту сопствених интереса.

4.3. Преузимање акционарских друштава

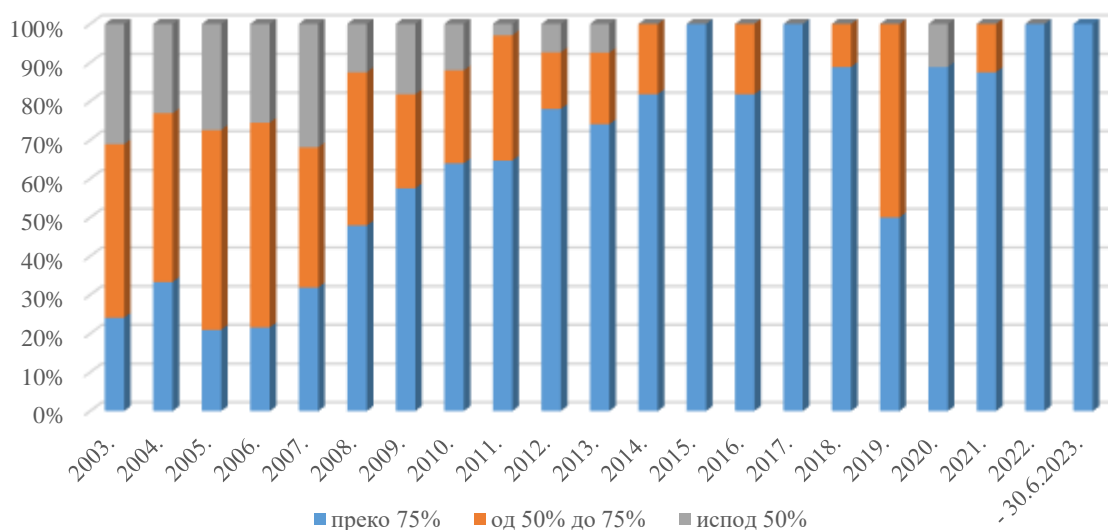
Поступак преузимања отворених акционарских друштава обавља се у складу са Законом о преузимању акционарских друштава, чије одредбе омогућавају мањинским, али и другим акционарима да, у поступку преузимања друштва по унапријед утврђеним условима продају акције емитената у којима немају знатнијег утицаја на управљање, или других интереса. Важност овог закона на неликвидним тржиштима, попут нашег, има посебан значај, с обзиром да је број заинтересованих инвеститора за поједине емитенте релативно мали.

Отворена акционарска друштва (уз два изузетка) су садашњи правни статус стекла у процесу приватизације. Релативно велика дисперзија власништва, узрокована масовном ваучерском приватизацијом, чак и у малим предузећима (посматрано са аспекта величине капитала) имала је за посљедицу већи број преузимања у ранијим извјештајним периодима. Ипак, током посљедњих година примјетан је очекивани тренд смањења ових поступака, јер је консолидација власништва у највећем броју емитената, углавном, завршена, а поступци преузимања се обављају како би се прешао „праг“ од 90%, што би омогућило провођење поступка преноса акција мањинских акционара (према члану 421. став 1. Закона о привредним друштвима) и касније затварање акционарских друштва или промјену правне форме, те делистирање хартија са Берзе.

Чињеница је да је већи број перспективних предузећа био предмет преузимања у претходном периоду, те да су у значајној мјери искоришћене могућности да се промијени правна форма и изврши делистирање утицала је на то да је у првом полугодишту 2023. године настављен тренд смањења броја преузимања у односу на раније извјештајне периоде.

Период	преко 75%	од 50% до 75%	испод 50%	укупно
2003.	7	13	9	29
2004.	13	17	9	39
2005.	13	32	17	62
2006.	11	27	13	51
2007.	15	17	15	47
2008.	23	19	6	48
2009.	19	8	6	33
2010.	16	6	3	25
2011.	22	11	1	34
2012.	32	6	3	41
2013.	20	5	2	27
2014.	9	2	-	11
2015.	12	-	-	12
2016.	9	2	-	11
2017.	5	-	-	5
2018.	8	1	-	9
2019.	2	2	-	4
2020.	9	-	1	10
2021.	7	1	-	8
2022.	15	-	-	15
- 30.06.2023.	4	-	-	-

Табела 22. Упоредни преглед резултата преузимања у периоду 2003. - прво полугодиште 2023. године

Слика 20. Процентуална структура поступака преузимања акционарских друштава у току периода 2003 – 30.06.2023. године

Подаци за укупан број преузимања по резултатима поступака нису релевантни, с обзиром да је поступак за поједина акционарска друштва провођен два, три или чак четири пута.

Укупан број акционарских друштва која су била предмет преузимања најмање једном у периоду од почетка примјене Закона о преузимању акционарских друштава је 357.

Без обзира на различитост кључних мотива за стицање већинског учешћа у власничкој структури, нема доказа да је концентрација власништва допринијела потребном финансијском реструктурирању и ефикаснијем управљању привредним друштвима, већ је, напротив, у великом броју случајева основна дјелатност угашена а некретнине и опрема промијениле првобитну намјену.

4.4. Промјена облика акционарског друштва и промјена правне форме

Законом о привредним друштвима уређена је могућност промјене облика акционарског друштва (одредбе чланова 189. и 191а), као и могућност промјене правне форме акционарског друштва (одредбе чланова 421 – 425.). На основу овлашћења из члана 191а. и члана 421. тог закона, Комисија је додатно уредила ову област доношењем Правилника о условима и поступку претварања затвореног акционарског друштва у отворено, односно отвореног акционарског друштва у затворено и промјени правне форме акционарског друштва³⁶.

У првом полугодишту 2023. године Комисија је уписала четири промјене правне форме акционарског друштва у друштво са ограниченом одговорношћу и једну промјену облика акционарског друштва (отвореног у затворено акционарско друштво).

У периоду важења актуелног Закона о привредним друштвима, од када је читав процес и започео, правну форму отвореног акционарског друштва у друштво са ограниченом одговорношћу промијенило је укупно 100 друштава, док је 14 друштава промијенило облик организовања – из отвореног у затворено акционарско друштво. Сва поменута друштва су делистирана из берзанског система трговања.

Године	2011.	2012.	2013.	2014.	2015.	2016.	2017.	2018.	2019.	2020.	2021.	2022.	- 30.06. 2023.	Укупно
Промјене облика а.д. - из отвореног у затворено	0	3	0	2	2	1	2	0	1	1	1	1	0	14
Промјене правне форме – из а.д. у д.о.о.	3	11	25	12	3	4	13	5	6	3	6	7	1	99

Табела 23. Број поступака промјене облика акционарског друштва и промјена правне форме из акционарског друштва у друштво са ограниченом одговорношћу

Уређивањем ове области, створени су предуслови за отворена акционарска друштва која немају интерес или услове за овакву правну форму, да могу да је промијене односно да се искључе из берзанског система трговања.

³⁶ Службени гласник Републике Српске, број 59/10, 60/12 и 117/12.

5. Инвестициони фондови

Искуства развијених земаља су показала да инвестициони фондови, као алтернативни облик улагања у односу на класичну штедњу у банкама, постају све значајнији учесници на тржишту капитала и механизам за прикупљање и пласирање вишкова средстава који постоје у земљи. Инвестиционим фондовима управљају друштва за управљање инвестиционим фондовима, доношењем инвестиционих одлука и вршењем административних, маркетиншких и осталих активности.

У поређењу са тренутном ситуацијом у Републици Српској, у којој најзначајнија средства за развој привредних субјеката потичу из кредита или реинвестирања профита компанија, у развијеним економијама хартије од вриједности представљају веома значајан алтернативни извор финансирања. Инвестициони фондови омогућавају инвеститорима да вишак средстава пласирају у хартије од вриједности, при чему није неопходно да посједују специјалистичко знање о финансијама и улажу напор у анализирање различитих инвестиционих могућности, као претходних активности које се иначе проводе у доношењу инвестиционих одлука. Инвестициони фондови треба да буду професионално оспособљени да пронађу приносне, тржишно атрактивне и квалитетне хартије (и уопште инвестиције) којима ће трговати, обезбјеђујући својим улагачима добит. Услов је да постоје довољно квалитетне и капитално значајне компаније у које се може улагати. Без добре и квалитетне понуде хартија од вриједности на тржишту капитала, нормативно-правни оквир којим је омогућено оснивање инвестиционих фондова не може сам по себи допринијети значајнијој афирмацији овог сегмента финансијског тржишта.

Оснивање и пословање инвестиционих фондова и друштава за управљање у Републици Српској регулисано је Законом о инвестиционим фондовима, као и подзаконским прописима које је донијела Комисија.

Закон о инвестиционим фондовима садржајно обухвата неколико цјелина:

- инвестиционе фондове (врсте, карактеристике, оснивање, ограничења и дозвољена улагања, управљање фондом, утврђивање вриједности имовине и цијена удјела или акција, проспекти, извјештавање, промоција и оглашавање, продаја удјела или акција),
- друштва за управљање (услови за оснивање, лиценцирање, пословање),
- банке депозитаре (основна обиљежја, улога и обавезе) и
- овлашћења регулатора (надлежност Комисије у погледу давања дозвола, вршења надзора и предузимања мјера надзора).

Законом о инвестиционим фондовима прописан је начин оснивања и пословања фонда, као правног лица или посебне имовине. У смислу тог закона, инвестициони фонд је институција колективног улагања, чији је једини циљ да прикупља новчана средства и да их у складу са унапријед одређеном инвестиционом политиком улаже у различите врсте имовине ради остварења прихода и смањења ризика улагања. Закон о инвестиционим фондовима дао је могућност формирања отворених и затворених инвестиционих фондова са приватном и јавном понудом.

У Републици Српској на крају јуна 2023. године пословало је шест друштава за управљање која су управљала имовином укупно 15 отворених инвестиционих фондова.

Р. бр.	Ознака фонда	Назив фонда	Назив друштва за управљање
--------	--------------	-------------	----------------------------

1.	ADBP	ОАИФ Adriatic Balanced	ДУИФ Полара инвест а.д.Бања Лука
2.	JKIP	ОАИФ Јахорина КОИН	
3.	MMSP	ОМИФ Maximus fund	ДУИФ Кристал инвест а.д.Бања Лука
4.	FTRP	ОМИФ Future fund	
5.	EIOP	ОАИФ Euroinvestment	ДУИФ Еуроинвестмент а.д. Бања Лука
6.	AIVP	ОАИФ Актива инвест фонд	ДУИФ Management Solutions д.о.о. Бања Лука
7.	VAIP	ОМИФ Balkan investment fond	
8.	BOSP	ОАИФ Борс инвест фонд	
9.	PPLP	ОАИФ Профит плус	
10.	VBER	ОАИФ ВИБ фонд	
11.	VEBP	ОМИФ ВБ фонд	
12.		ОАИФ „MS Global Equity“	
13.	INOP	ОМИФ Инвест нова	ДУИФ Инвест нова а.д. Бијељина
14.		ОАИФ WVP Premium	ДУИФ WVP Fund Management а.д. Бања Лука
15.		ОМИФ „WVP BALANCED“.	

Табела 24. Преглед друштава за управљање и инвестиционих фондова у Републици Српској на дан 30.06.2023. године

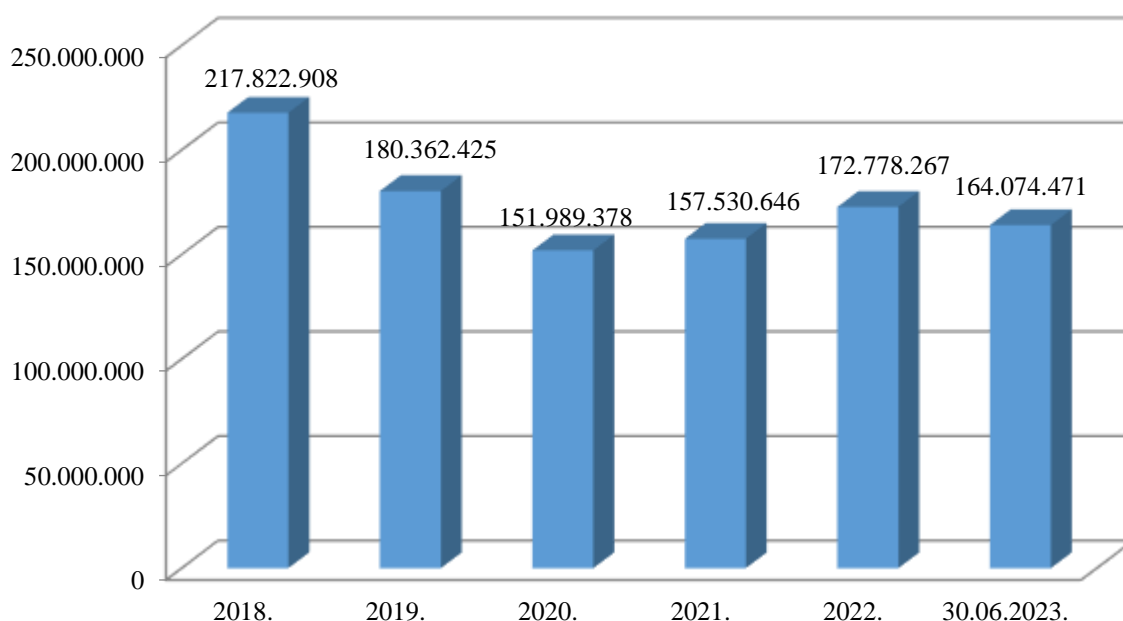
Што се тиче власничке структуре друштава за управљање, два друштва су власништву појединачних страних правних лица, три су у власништву појединачних страних физичких лица, једно друштво је у мјешовитом власништву, а једно друштво је у већинском власништву домаћих физичких и правних лица.

5.1. Нето вриједност имовине

Нето вриједност имовине представља један од најважнијих показатеља пословања инвестиционих фондова. Према постојећим прописима, израчунавање нето вриједности имовине фондова обављају друштва за управљање инвестиционим фондовима, док банке депозитари воде рачуна да је обрачун нето вриједности обављен у складу са прописима.

Начин обрачуна нето вриједности имовине инвестиционих фондова прописан је Законом о инвестиционим фондовима и Правилником о утврђивању вриједности имовине инвестиционог фонда и обрачуну нето вриједности имовине по удјелу или по акцији инвестиционог фонда³⁷.

³⁷ Службени гласник Републике Српске, број 118/18 и 114/20.

Слика 21. Нето вриједности имовине инвестиционих фондова у Републици Српској у периоду 2018 - јун 2023. године (у КМ)

Са претходног графикана је видљиво да је у првом полугодишту 2023. године дошло до смањења нето вриједности имовине инвестиционих фондова у односу на крај 2022. године. Нето вриједност имовине се смањила са 172.778.267 КМ на 164.074.471 КМ (пад од 8.703.796 КМ, односно 5,04%).

Инвестициони фонд	НВИ			НВИ по удјелу		
	31.12. 2022.	30.06. 2023.	Пр. (%)	31.12. 2022.	30.06. 2023.	Пр. (%)
Adriatic Balanced	6.069.221	5.466.205	-9,94	8,30	7,49	-9,72
BALKAN INVESTMENT FOND	3.754.467	3.285.649	-12,49	5,12	4,48	-12,36
Future fund	58.013.181	54.961.086	-5,26	15,47	14,77	-4,56
Maximus fund	35.551.678	33.689.017	-5,24	6,73	6,62	-1,66
WVP BALANCED	741.535	993.028	33,92	9,30	10,22	9,86
WVP PREMIUM	6.348.143	7.286.511	14,78	11,94	13,08	9,55
БОРС ИНВЕСТ ФОНД	3.726.050	3.469.573	-6,88	6,93	6,48	-6,58
ВБ Фонд	3.426.114	3.265.538	-4,69	4,70	4,49	-4,39
ВИБ ФОНД	7.381.351	6.424.491	-12,96	5,05	4,40	-12,89
ЈАХОРИНА КОИН	6.813.917	6.385.160	-6,29	3,22	3,03	-6,10
АКТИВА ИНВЕСТ ФОНД	6.976.634	6.601.043	-5,38	9,02	8,55	-5,26
ИНВЕСТ НОВА	15.534.206	14.377.092	-7,45	0,22	0,20	-6,96
ПРОФИТ ПЛУС	5.945.303	5.583.597	-6,08	5,24	4,94	-5,68
ЕУРОИНВЕСТМЕНТ ФОНД	12.496.465	11.376.897	-8,96	19,11	17,53	-8,23
MS Global Equity	-	909.584	-	-	9,89	-
Укупно	172.778.267	164.074.471	-5,04	-	-	-

Табела 25. Нето вриједности имовине и НВИ по удјелу инвестиционих фондова на дан 31.12.2022. године и 30.06.2023. године (у КМ)

Из претходне табеле је видљиво да је код 13 инвестиционих фондова дошло до пада НВИ и НВИ по удјелу, а међу њима предњаче ОИФ ВИБ ФОНД (-12,96%, односно -12,89%) и ОИФ BALKAN INVESTMENT FOND (-12,49%, односно -12,36%).

Раст НВИ и НВИ по удјелу остварили су WVP BALANCED (33,92%, односно 9,86%) и WVP PREMIUM (14,78%, односно 9,55%).

5.2. Структура имовине инвестиционих фондова

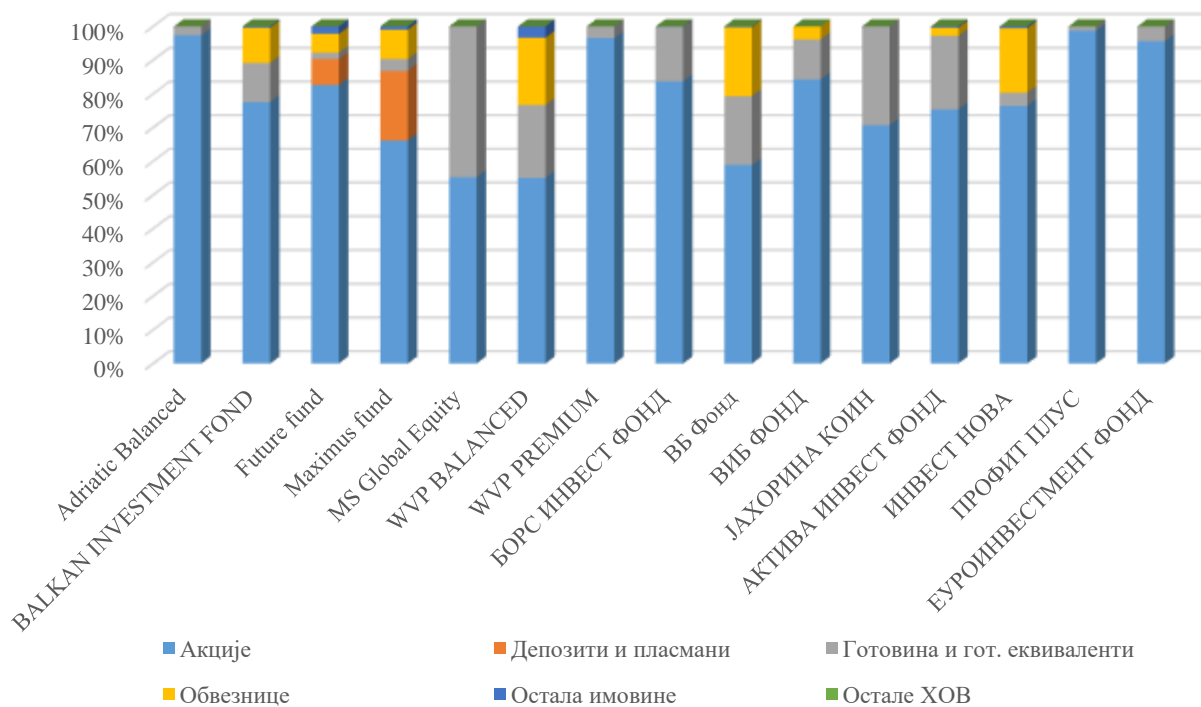
Чланом 14. Закона о инвестиционим фондовима прописано је да, у зависности од врсте претежног улагања, подврсте инвестиционих фондова могу бити:

- а) акцијски фонд, који има средства уложена претежно у акције или у акције и удјеле акцијских циљних фондова,
- б) обвезнички фонд, који има средства претежно уложена у обвезнице или у обвезнице и удјеле обвезничких циљних фондова или друге облике листираног дуга,
- в) фонд новчаног тржишта, који има средства претежно уложена у инструменте тржишта новца, новчане депозите и удјеле циљног фонда новчаног тржишта и
- г) мјешовити фонд, који има уложена средства у различите врсте хартија од вриједности, инструменте тржишта новца, новчане депозите и удјеле циљног фонда новчаног тржишта.

Под претежним улагањем подразумијева се да је најмање 70% средстава фонда уложено у одређену врсту имовине.

Ознака фонда	Акције	Депозити и пласмани	Готовина и гот. еквиваленти	Обвезнице	Остала имовине	Укупно
Adriatic Balanced	5.339.778	0	142.305	0	36	5.482.119
BALKAN INVESTMENT FOND	2.555.016	0	384.655	344.239	12.690	3.296.600
Future fund	45.825.103	4.274.350	1.030.628	3.116.146	1.215.592	55.461.819
Maximus fund	22.477.688	7.014.563	1.195.904	2.946.514	336.828	33.971.496
MS Global Equity	504.497	0	408.099	0	304	912.900
WVP BALANCED	547.377	0	215.309	198.582	33.324	994.593
WVP PREMIUM	7.171.973	0	250.855	0	2.561	7.425.389
БОРС ИНВЕСТ ФОНД	2.910.893	0	566.692	0	2.110	3.479.695
ВБ Фонд	1.978.930	0	686.446	687.581	7.386	3.360.343
ВИБ ФОНД	5.430.162	0	763.839	245.553	1.827	6.441.381
ЈАХОРИНА КОИН	4.575.563	0	1.898.379	0	40	6.473.983
АКТИВА ИНВЕСТ ФОНД	4.988.753	0	1.447.029	159.517	24.798	6.620.098
ИНВЕСТ НОВА	11.014.806	0	559.086	2.765.491	71.569	14.410.952
ПРОФИТ ПЛУС	5.595.489	0	72.341	0	82	5.667.911
ЕУРОИНВЕСТМЕНТ ФОНД	10.998.740	0	500.742	0	0	11.499.482

Табела 26. Структура улагања инвестиционих фондова по врстама имовине на дан 30.06.2023. године (у КМ)

Слика 22. Улагање инвестиционих фондова по врстама имовине на дан 30.06.2023. године

Из изложених података је видљиво да је на дан 30.06.2023. године највећи број инвестиционих фондова према структури улагања био акцијски и мјешовити.

II АКТИВНОСТИ КОМИСИЈЕ У ПРВОМ ПОЛУГОДИШТУ 2023. ГОДИНЕ

1. Основни подаци о Комисији

1.1. Оснивање, правни статус и надлежности Комисије

Правни статус Комисије за хартије од вриједности Републике Српске, њене надлежности и начин рада уређени су Законом о тржишту хартија од вриједности³⁸. Комисија за хартије од вриједности је стално и независно правно лице основано ради уређивања и контроле емитовања и промета хартија од вриједности у Републици Српској.

Сједиште Комисије је у Бањој Луци, у Улици Вука Караџића број 6. У складу са Законом о тржишту хартија од вриједности, Комисија је надлежна да:

- а) доноси опште акте у спровођењу овог и других закона, када је за то овлашћена законом,
- б) прати и проучава стање и кретање на тржишту хартија од вриједности и о томе обавјештава Владу Републике Српске и Народну скупштину Републике Српске,
- в) даје и одузима дозволе, одобрења и сагласности када је за то овлашћена овим и другим законима,
- г) контролише поштивање правила уобичајене трговине и лојалне конкуренције у трговини хартијама од вриједности,
- д) врши надзор над лицима којима даје дозволу за обављање послова и емитентима хартија од вриједности у поступку емисије, те налаже мјере за отклањање утврђених незаконитости и неправилности,
- ђ) врши надзор и предузима потребне мјере у вези са спречавањем прања новца и финансирања терористичких активности над лицима којима даје дозволу за обављање послова,
- е) прописује, организује, предузима и надгледа мјере којима осигурава ефикасно функционисање тржишта хартија од вриједности и заштиту интереса инвеститора,
- ж) утврђује правила трговања хартијама од вриједности,
- з) обуставља емисију и трговање појединим хартијама од вриједности и предузима друге мјере у случају када процијени да су тим активностима угрожени интереси инвеститора и јавности или оне нису у складу са законом и другим прописима,
- и) прописује опште и посебне услове пословања које морају испуњавати правна лица којима Комисија даје дозволу за обављање послова или дјелатности,
- ј) прописује обавезан садржај информација које морају бити објављене од стране емитената хартија од вриједности јавном понудом,
- к) прописује обавезни садржај информација које се достављају Комисији или јавно објављују учесници који учествују у трговању хартијама од вриједности,
- л) подноси надлежном органу пријаву против правних и физичких лица, за које у поступку надзора утврди постојање основа сумње о почињеном кривичном дјелу или прекршају,

³⁸ „Службени гласник Републике Српске“ бр. 92/06, 34/09, 30/12, 59/13, 108/13, 4/17, 63/21, 11/22 и 63/22.

- љ) спроводи претходне радње у случају повреде законских одредаба и других прописа,
- м) даје информације и шири знања о дјеловању тржишта хартија од вриједности,
- н) сарађује са сродним организацијама у иностранству,
- њ) води књиге и регистре у складу са одредбама овог и других закона,
- о) прописује висину накнада за обављање послова из своје надлежности,
- п) покреће иницијативу за доношење закона и других прописа из подручја емитовања хартија од вриједности и трговања хартијама од вриједности, даје приједлоге за измјене закона и других прописа из овог подручја, учествује у припремању других закона и прописа који су од интереса за учеснике тржишта хартија од вриједности, информише јавност о начелима на којима дјелује тржиште хартија од вриједности,
- р) даје мишљења у вези са провођењем прописа који садрже овлашћења Комисије, а на захтјев странака у поступку или лица које докажу свој правни интерес и
- с) предузима остале мјере и обавља друге послове у складу са законским овлашћењима.

Поред наведеног, Комисија је надлежна и да врши надзор усклађености пословања са законом и другим прописима којима се уређује спречавање прања новца и финансирања терористичких активности, те да предузима потребне мјере у вези са тим прописима, над лицима која су основана у Републици Српској да пружају услуге повезане са виртуелним валутама, као и над субјектима са сједиштем изван Републике Српске, а који путем огранка пружају те услуге у Републици Српској.

Начин рада, одлучивање и организација Комисије ближе се уређују Статутом и Пословником о раду Комисије.

1.2. Именовање чланова и састав Комисије

Комисију чине предсједник, замјеник предсједника и три члана, које на приједлог предсједника Републике Српске, а уз њихову претходну писмену сагласност, именује Народна Скупштина Републике Српске.

Мандат чланова Комисије траје пет година, с тим да исто лице може више пута бити именовано у састав Комисије. За члана Комисије може бити именовано лице које има високу стручну спрему економског или правног смјера, пет година радног стажа у тој спремности у области тржишта капитала, одговарајуће стручно знање и лична својства која га чине достојним за обављање ове функције.

Имајући у виду овлашћења и одговорности Комисије, као и потребу очувања интегритета свих лица запослених у Комисији, Законом о тржишту је регулисано да предсједник, замјеник предсједника и чланови Комисије не могу:

- а) бити у међусобном сродству или браку,
- б) бити лица која су кажњавана за дјела која су неспојива са радом у Комисији,
- в) обављати дужност у политичкој странци и учествовати у политичким активностима које су неспојиве са радом у Комисији,
- г) посједовати, директно или индиректно, удео или акције у капиталу правних лица, којима Комисија даје дозволу за обављање послова,
- д) бити чланови органа правних лица којима Комисија даје дозволу за обављање послова или дјелатности, као ни емитената хартија од вриједности,

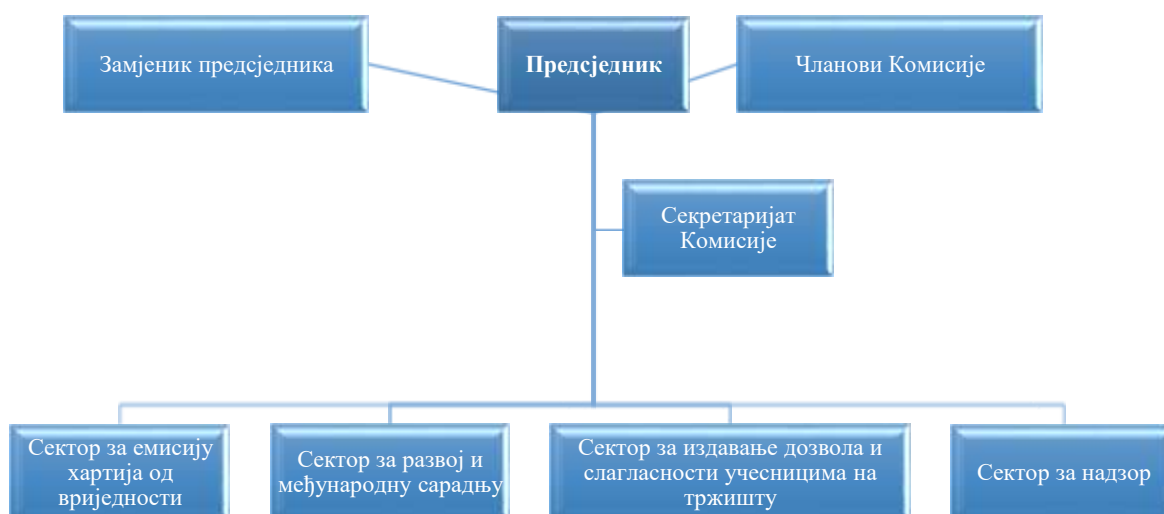
ђ) обављати дјелатност или проводити активности које су у супротности са начелима заштите инвеститора или самосталности рада Комисије.

Наведена ограничења примјењују се и на запослене у Комисији.

Поред тога, посебним етичким правилима детаљно су уређене све обавезе, ограничења и одговорности чланова и запослених у Комисији, а с циљем постизања што већег степена повјерења у тржиште хартија од вриједности.

1.3. Организациона структура Комисије

Са становишта организационе структуре, Комисију чине четири сектора и Секретаријат.

Слика 23. Организациона структура Комисије

Сваки од наведених сектора обавља сљедеће послове из своје области:

- припрема нацрта и приједлога прописа које доноси Комисија,
- припрема приједлога мишљења и ставова Комисије,
- обрада захтјева за давање одобрења и дозвола овлашћеним учесницима и емитентима,
- праћење извршења рјешења,
- вођење одговарајућих регистара,
- праћење објављивања финансијских и других пословних информација емитената и овлашћених учесника,
- контрола извршавања обавеза и пословања овлашћених учесника,
- давање сагласности на акте овлашћених учесника и
- прикупљање информација и израда извјештаја о стању и проблематици из своје области.

Секретаријат као посебан организациони дио обавља послове који су од заједничког интереса за Комисију у цјелини и чијим се вршењем обезбјеђује несметан, ефикасан и усклађен рад свих организационих дијелова, као и стручно-оперативне послове правне и економске природе, финансијско-материјалне послове, информатичке, документационе, статистичко-евиденционе, канцеларијске,

биротехничке и послове текућег и инвестиционог одржавања и обезбјеђивања других услова рада.

2. Статистички подаци о раду Комисије

2.1. Сједнице Комисије

ОПИС	БРОЈ
1. Одржане сједнице	26
2. Донесени акти:	
а) Предсједник	1
б) Секретаријат	35
в) Емисија хартија од вриједности	47
г) Развој и међународна сарадња	3
д) Издавање дозвола и сагласности учесницима на тржишту	53
ђ) Надзор	33

Табела 27. Преглед донесених одлука на одржаним сједницама Комисије у првом полугодишту 2023. године

ОПИС	БРОЈ
1. Правилници	10
2. Одлуке	5
3. Рјешења	75
а) Сектор за емисију хартија од вриједности	30
б) Сектор за издавање дозвола и сагласности учесницима на тржишту	45
4. Дописи	1
5. Закључци	1
6. Записници	25
7. Извјештаји	20
8. Иницијативе	1
9. Интерни акти	1
10. Информације	8
11. Меморандуми, Билатерални споразуми	1
12. Обавјештења	1
13. Одговори на упит	17
14. Увјерења	2
15. Остало	4
УКУПНО	172

Табела 28. Структура и број донесених аката у првом полугодишњу 2023. године из надлежности Комисије

Из приказаних табела видљиво је да је у првом полугодишту 2023. године одржано 26 сједница на којима је донесено 75 рјешења и усвојено 25 записника.

2.2. Регистри и евиденције Комисије

Комисија води регистре учесника на тржишту којима издаје дозволе за обављање послова и то:

1. Регистар емитената,
2. Регистар квалификованих инвеститора,
3. Регистар фондова Републике Српске,
4. Регистри овлашћених учесника, односно берзанских посредника, кастоди банака, брокера, инвестиционих савјетника и инвестиционих менаџера,
5. Регистар друштава за факторинг и пословних јединица.

Уписи у регистре врше се на основу ријешених захтјева, као и обавјештења која су учесници обавезни да благовремено достављају Комисији.

Знатан број емитената, који су након приватизације уписани у Регистар емитената, брисан је из Регистра емитената и посљедично делистиран са трговања на Бањалучкој берзи, због окончања поступка стечаја и ликвидације, по основу статусних промјена, те промјене правне форме након истискивања мањинских акционара.

Опис	Број уписа	
	01.01 - 30.06.2023.	2001 - 30.06.2023.
Упис у Регистар емитената	2	1.056
Упис промјена података у Регистру емитената	59	3.097
Број брисаних емитената из Регистра емитената	6	468

Табела 29. Подаци о промјенама у Регистру емитената у периоду од 2001. године до 30.06.2023. године

Година	Број уписаних емитената	Број промјена података	Број брисаних емитената
2001.	198	-	-
2002.	339	-	-
2003.	130	59	3
2004.	54	81	6
2005.	60	86	3
2006.	34	220	5
2007.	64	225	11
2008.	37	252	2
2009.	34	221	24
2010.	19	237	8
2011.	28	247	29
2012.	7	184	47
2013.	1	136	57
2014.	2	95	35
2015.	3	105	35
2016.	4	121	40
2017.	3	100	31
2018.	5	130	26
2019.	7	93	23
2020.	7	91	16
2021.	10	183	30
2022.	8	173	34
30.06.2023.	2	59	6
Укупно	1.056	3.097	468

Табела 30. Упоредни преглед евиденција података у Регистру емитената у периоду 2001 - 30.06.2023. године

Од почетка рада Комисије, до посљедњег дана извјештајног периода уписано је укупно 1.056 емитената, извршено је 3.097 промјена података, те 468 брисања емитената из Регистра емитената.

3. Емисија хартија од вриједности

У првом полугодишту 2023. године било је 12 емисија хартија од вриједности.

Р. бр.	Емитенти	Редни број емисије и врста емитоване хартије	Обим емисије (КМ)	Уплаћено (КМ)	
ЕМИСИЈЕ СА ОБАВЕЗОМ ОБЈАВЉИВАЊА ПРОСПЕКТА					
1.	Град Приједор	1 (обвезнице)	5.500.000	5.500.000	
2.	МКД „Про фин“ д.о.о. Источно Сарајево	5 (обвезнице)	1.000.000	1.000.000	
3.	МКД „Таурус“ д.о.о. Бања Лука	4 (обвезнице)	1.000.000	1.000.000	
4.	„Интерлигнум“ д.о.о. Теслић	2 (обвезнице)	2.000.000	2.000.000	
5.	„Наша банка“ а.д. Бања Лука	22 (акције)	3.125.000	2.500.000	
6.	„Крајина осигурање“ а.д. Бања Лука	5 (акције)	3.100.000	899.000	
7.	„Smart solution“ д.о.о. Бања Лука	1 (обвезнице)	700.000	700.000	
8.	МКД „Про фин“ д.о.о. Источно Сарајево	6 (обвезнице)	1.600.000	1.600.000	
ЕМИСИЈЕ БЕЗ ОБАВЕЗЕ ОБЈАВЉИВАЊА ПРОСПЕКТА					
Понуда за квалификоване инвеститоре					
9.	„Premium finance“ а.д. Бања Лука	22 (акције)	320.000	320.000	
Претварање резерви и нераспоређене добити у основни капитал					
10.	Акционарско друштво за осигурање „Осигурање Аура“ Бања Лука	5 (акције)	1.000.000	-	
11.	Акционарско друштво за осигурање „Дрина осигурање“ Милићи	11 (акције)	500.000	-	
Смањење капитала					
РР. бр.	Назив емитента	Редни број емисије	Обим емисије (у КМ)	Основни капитал прије смањења (у КМ)	Износ смањења капитала (у КМ)
12.	„Крајина осигурање“ акционарско друштво Бања Лука	4 (акције)	8.730.000	20.668.191	11.938.191

Табела 31. Аналитички преглед појединачних емисија хартија од вриједности по врсти у првом полугодишту 2023. године

У првој половини 2023. године није било одбијених нити одбачених захтјева за одобрење проспекта. У четири случаја Комисија је одобрила изостављање дијела проспекта.

У вези са емисијама хартија од вриједности Комисија је усвојила и четири одговора на упите.

4. Поступци одобравања документа о регистрацији, скраћеног проспекта и обавјештења о хартијама од вриједности (проспеката за уврштавање хартија од вриједности на берзу)

Измјенама и допунама Закона о тржишту из 2012. године³⁹, као и Правилником о условима и поступку емисије хартија од вриједности⁴⁰ установљена је обавеза емитента да припреме и одговарајући проспект за уврштење хартија од вриједности (документ о регистрацији хартија од вриједности), за сваку емисију хартија од вриједности која је обављена у поступку повећања основног капитала, без обавезе објављивања проспекта (емисије из члана 60. Закона о тржишту хартија од вриједности). Актуелни прописи (Закон о измјенама и допунама Закона о тржишту хартија од вриједности⁴¹ и „Правилник о условима и поступку емисије хартија од вриједности“⁴²), задржавају исту обавезу, уз напомену да у таквом поступку Комисија одобрава документ о регистрацији (ако се хартије емитента уврштавају у берзански систем трговања) или скраћени проспект и обавјештење о хартијама од вриједности ако се конкретна емисија уврштава у берзански систем трговања.

У првом полугодишту 2023. године није било оваквих поступака пред Комисијом.

Године	2014.	2015.	2016.	2017.	2018.	2019.	2020.	2021.	2022.	-30.06.2023.
Проспект за уврштење	7	13	6	5	3	-	5	1	-	-

Табела 32. Упоредни преглед одобрених проспеката за уврштење у периоду од 2014. - 30.06.2023. године

У првом полугодишту 2023. године није било оваквих поступака пред Комисијом.

³⁹ Службени гласник Републике Српске, број 30/12.

⁴⁰ Службени гласник Републике Српске, број 60/12.

⁴¹ Службени гласник Републике Српске, број 63/21.

⁴² Службени гласник Републике Српске, број 99/21.

5. Преузимање акционарских друштава

У току прве половине 2023. године поступак преузимања је окончан у четири случаја.

Р. бр.	Акционарско друштво (емитент)	Основни капитал емитента (КМ)	Понудилац и лице/лица која с понудиоцем заједнички дјелују	Цијена у поступку преузимања (КМ)	Процент акција с правом гласа у власништву понудиоца			
					прије преузимања	након преузимања		
Понудилац стекао преко 75% власништва емитента								
1.	Метално а.д. Зворник	10.779.609	Јокић-инвест д.о.о. Зворник	0,276 КМ	69,9746%	82,4179%		
2.	Дуван а.д. Бијељина	1.485.402	Михајловић Светозар	0,215 КМ	29,9981%	78,5562%		
Понудилац и лица која заједнички дјелују с понудиоцем стекли више од 75 % власништва емитента								
3.	Нематали а.д. Приједор	803.927	Венторпродукт д.о.о. Шипово	0,32 КМ	0,00%	0,0%		
			Адам Витаригов				62,182512%	93,0098%
4.	Наша банка а.д. Бања Лука	33.182.313	"GI Finance" д.о.о. Зворник	0,8056 КМ	11,495986%	73,2290%		
			Галенс инвест д.о.о. Нови Сад				22,240252%	22,240252%
			Г-инжењеринг д.о.о. Зворник				4,131716%	4,131716%

Табела 33. Преглед завршених поступака преузимања акционарских друштава у току периода 01.01 - 30.06.2023. године (у КМ)

Наведени показатељи говоре у прилог констатацији да је власничка консолидација у значајној мјери окончана, те да се механизам понуде за преузимање користи само као претходна фаза за истискивање мањинских акционара и промјену облика или правне форме акционарског друштва.

У првом полугодишту 2023. године није било утврђених обавеза за објављивање јавне понуде за преузимање од стране Комисије.

Од почетка примјене Закона о преузимању (од 2002. године), Комисија је покренула укупно педесет и девет прекршајних поступака због непоступања по обавези објављивања понуде за преузимање.⁴³

У овом периоду Комисија је покренула један прекршајни поступак.

Комисија је у првом полугодишту 2023. године усвојила пет одговора на упите из области преузимања акционарских друштава.

6. Испити за стицање звања

У складу са чланом 93. Закона о тржишту и одредбама Правилника о условима и поступку стицања звања и добијања дозволе за обављање послова брокера, инвестиционог савјетника и инвестиционог менаџера⁴⁴, Комисија организује полагање стручних испита за стицање звања брокера, инвестиционог савјетника и

⁴³ Судови су у досадашњем периоду, у највећем броју случајева, изрицали условне осуде.

⁴⁴ Службени гласник Републике Српске, број: 119/06, 7/08, 15/18 и 116/18.

инвестиционог менаџера. Испити за стицање звања полажу се у складу са Програмом за полагање стручних испита.

У првом полугодишту 2023. године није одржан ниједан испит за стицање звања брокер, инвестициони менаџер и инвестициони савјетник.

7. Издавање дозвола и сагласности учесницима на тржишту

7.1. Издавање дозвола и сагласности учесницима на тржишту - према Закону о тржишту хартија од вриједности

У складу са Законом, Комисија за хартије од вриједности је надлежна да даје дозволе за рад, односно пословање (у склопу којих се издају и сагласности на општа акта, те измјене и допуне истих) сљедећим **правним лицима**:

- 1) берзанским посредницима,
- 2) банкама за обављање послова са хартијама од вриједности,
- 3) берзи и другом уређеном јавном тржишту,
- 4) Централном регистру,

као и органима тих друштава (директору, члановима управног одбора, члановима надзорног одбора), те **физичким лицима** за обављање послова са хартијама од вриједности, код претходно наведених правних лица, у сљедећим звањима:

- 1) инвестициони савјетник,
- 2) инвестициони менаџер и
- 3) брокер.

Берзанским посредницима, у складу са чланом 62. Закона о тржишту, Комисија издаје дозволу за обављање послова са хартијама од вриједности и то за брокерске послове, дилерске послове, послове подршке тржишту (енг. market making), послове управљања портфељом, послове агента емисије, послове преузимања емисије (енг. underwriting), послове инвестиционог савјетовања и кастоди послове.

У поступку рјешавања захтјева за издавање наведених дозвола, Комисија примјењује и одредбе Правилника о пословању берзанских посредника⁴⁵, Правилника о условима и поступку издавања дозволе берзанском посреднику за обављање послова са хартијама од вриједности⁴⁶ и Правилника о обављању кастоди послова⁴⁷.

⁴⁵ Службени гласник Републике Српске, број 67/12, 5/13, 32/16 и 99/21.

⁴⁶ Службени гласник Републике Српске, број 119/06, 26/07 и 15/18.

⁴⁷ Службени гласник Републике Српске, број 99/21, 121/22 и 25/23.

Р. б.	Назив берзанског посредника	Послови обухваћени дозволом	Датум оснивања	Важење дозволе
1.	Нова банка а.д. Бања Лука, Филијала за послове са хартијама од вриједности Нова Брокер	- Брокерски послови, - Дилерски послови.	19.04.2001.	19.04.2026
2.	Еуроброкер а.д. Бања Лука	- Брокерски послови, - Дилерски послови, - Послови агента емисије, - Послови инвестиционог савјетовања.	24.04.2001.	12.07.2026.
3.	Монет бокер а.д. Бања Лука	- Брокерски и дилерски послови, - Послови агента емисије, - Послови инвестиционог савјетовања, - Послови подршке тржишту, - Послови управљања портфељом.	18.01.2007.	03.12.2024.
4.	Raiffeisen Capital а.д. Бања Лука	- Брокерски послови.	02.02.2007.	29.01.2025..
5.	Advantis Broker а.д. Бања Лука	- Брокерски послови, - Дилерски послови, - Послови управљања портфељом, - Послови агента емисије, - Послови подршке тржишту, - Послови инвестиционог савјетовања.	05.03.2007.	22.12.2023.

Табела 34. Преглед берзанских посредника који су имали дозволу за обављање послова са хартијама од вриједности на дан 30.06.2023. године

У првом полугодишту 2023. године донесен је рјешење, којим се Друштву за пословање са хартијама од вриједности "ALPHA CAPITAL MANAGEMENT" а.д. Бања Лука престаје да важи дозвола за пословање са хартијама од вриједности. Поред тога, издата је дозвола за обављање брокерских и дилерских послова Новој банци а.д. Бања Лука, Филијала за пословање са хартијама од вриједности „Брокер нова“, продужена дозвола за обављање послова са хартијама од вриједности Брокерско-дилерском друштву Еуроброкер а.д. Бања Лука и дата сагласност на статут берзанског посредника Raiffeisen Capital а.д. Бања Лука.

У складу са чланом 106. Закона о тржишту берзански посредницима је дозвољено да уз одобрење Комисије, објављују огласе којима је предмет понуда за обављање послова са хартијама од вриједности. У првом полугодишту 2023. године оваквих поступака није било.

Банкама и берзанским посредницима, у складу са чланом 128. Закона о тржишту, издаје се дозвола за обављање кастоди послова.

Назив банке	Датум издавања	Важење дозволе
Raiffeisen Bank д.д. БиХ Сарајево	05.01.2010.	05.01.2025.
Нова банка а.д. Бања Лука	30.03.2010.	04.04.2025.
UniCredit Bank д.д. Мостар	29.04.2010.	29.04.2025.

Табела 35. Преглед овлашћених учесника који су имали дозволу за обављање кастоди послова на дан 30.06.2023. године

Берзи и другом уређеном јавном тржишту, у складу са чланом 143. Закона о тржишту хартија од вриједности издаје дозволу за пословање. У првом полугодишту 2023. године није било поднесених захтјева од стране Бањалучке берзе хартија од вриједности.

Централном регистру је издато рјешење којим се даје сагласност на именовање руководиоца одјелења депозитарних послова.

Физичким лицима Комисија у складу са чланом 93. Закона о тржишту, издаје дозволе за обављање послова са хартијама од вриједности у звању брокера, инвестиционог савјетника и инвестиционог менаџера. Поред одредаба Закона о тржишту, у овим поступцима, Комисија поступа и у складу са Правилником о условима и поступку стицања звања и добијања дозволе за обављање послова брокера, инвестиционог савјетника и инвестиционог менаџера⁴⁸.

Звање	Број лица са звањем	Број лица са дозволом
Инвестициони менаџер	231	22
Брокер	195	13
Инвестициони савјетник	9	2

Табела 36. Број лица са одговарајућим професионалним звањем и са дозволом за обављање послова на дан 30.06.2023. године

У првом полугодишту 2023. издате су двије нове дозволе за обављање послова са хартијама од вриједности у звању инвестициони менаџер и двије дозволе за обављање послова са хартијама од вриједности у звању брокер.

Комисија је продужила важење четири дозволе за обављање послова са хартијама од вриједности у звању инвестициони менаџер, четири дозволе за обављање послова са хартијама од вриједности у звању брокер и једну дозволу за обављање послова са хартијама од вриједности у звању инвестициони савјетник, док су одузете двије дозволе за обављање послова са хартијама од вриједности у звању инвестициони менаџер због престанка радног односа, као и двије дозволе за обављање послова у звању брокер, због престанка радног односа.

Врсте дозвола Период	Инвестициони менаџери			Брокери			Инвестициони савјетници		
	нове	продужене	одузете	нове	продужене	одузете	нове	продужене	одузете
2016.	9	7	5	9	4	2	-	1	-
2017.	4	4	1	6	4	1	2	-	-
2018.	3	6	3	1	2	2	-	1	-
2019.	3	6	2	2	5	1	-	2	-
2020.	2	6	-	2	3	-	1	1	-
2021.	6	6	1	2	6	-	-	1	-
2022.	5	6	3	1	4	-	-	1	-
- 30.06.2023.	2	4	2	2	4	2	0	1	0

Табела 37. Број лица са дозволом за обављање послова са хартијама од вриједности у периоду од 2016. до 30.06.2023. године

⁴⁸ Службени гласник Републике Српске, број 119/06, 17/08 и 15/18.

7.2. Издавање дозвола и сагласности учесницима на тржишту - према Закону о инвестиционим фондовима

У складу са Законом о инвестиционим фондовима Комисија за хартије од вриједности је надлежна за издавање:

- 1) дозвола друштвима за управљање инвестиционим фондовима за оснивање и управљање инвестиционим фондовима,
- 2) дозвола на именовање чланова управе друштва за управљање,
- 3) сагласности на статусне промјене друштва за управљање и инвестиционог фонда,
- 4) одобрења на пренос административних послова из члана 23. Закона о инвестиционим пословима на трећа лица,
- 5) сагласности инвестиционим фондовима на проспект и статут, као и на све накнадне измјене тих аката,
- 6) сагласности на именовање чланова надзорног одбора затвореног инвестиционог фонда,
- 7) дозвола друштвима за управљање инвестиционим фондовима за закључење уговора о обављању депозитарних послова и промјену банке депозитара и
- 8) одобрења промотивних информација о инвестиционим фондовима и друштвима која њима управљају,
- 9) дозвола централном регистру хартија од вриједности за обављање послова банке депозитара инвестиционих фондова,
- 10) дозвола друштву за управљање алтернативним инвестиционим фондовима за обављање дјелатности управљања инвестиционим фондом,
- 11) дозвола друштву за управљање инвестиционим фондовима и друштву за управљање алтернативним инвестиционим фондовима за обављање додатних дјелатности,
- 12) дозвола друштву за управљање инвестиционим фондовима за обављање дјелатности управљања алтернативним инвестиционим фондом,
- 13) дозвола за обављање функције члана управног одбора друштва за управљање инвестиционим фондовима, друштва за управљање алтернативним ИФ и малог друштва за управљање алтернативним ИФ,
- 14) дозвола за оснивање друштва за управљање алтернативним инвестиционим фондом (ДУАИФ),
- 15) дозвола за оснивање и управљање алтернативним инвестиционим фондом
- 16) дозвола за оснивање малог друштва за управљање алтернативним инвестиционим фондом,
- 17) дозвола за оснивање пословнице у држави која није чланица ЕУ, друштву за управљање инвестиционим фондовима,
- 18) дозвола за оснивање пословнице у држави која није чланица ЕУ, друштву за управљање инвестиционим фондовима,
- 19) дозвола за пословање друштва за управљање инвестиционим фондовима
- 20) дозвола за спајање отворених инвестиционих фондова,
- 21) дозвола за статусне промјене друштва за управљање инвестиционим фондовима, друштва за управљање алтернативним инвестиционим фондовима и малог друштва за управљање алтернативним инвестиционим фондовима,
- 22) дозвола за стицање квалификованог учешћа у друштву за управљање инвестиционим фондовима за физичка лица, друштву за управљање

- алтернативним ИФ за физичка лица и малом друштву за управљање алтернативним ИФ за физичка лица,
- 23) дозвола за стицање квалификованог учешћа у друштву за управљање инвестиционим фондовима за правна лица, друштву за управљање алтернативним ИФ за правна лица и малом друштву за управљање алтернативним ИФ за правна лица,
- 24) дозвола за управљање инвестиционим фондом у случају преноса послова управљања од стране другог друштва за управљање,
- 25) сагласност на именоване извршног директора друштва за управљање инвестиционим фондовима, друштва за управљање алтернативним инвестиционим фондовима и малог друштва за управљање алтернативним инвестиционим фондовима.

1. **Друштвима за управљање инвестиционим фондовима**, у складу са чланом 28. Закона о инвестиционим фондовима, Комисија издаје дозволу за обављање дјелатности у вези са управљањем инвестиционим фондовима. Дозвола за оснивање и управљање инвестиционим фондовима се односи на затворене инвестиционе фондове са јавном понудом (члан 60. Закона о инвестиционим фондовима), отворене инвестиционе фондове са јавном понудом (члан 87. Закона о инвестиционим фондовима), отворене инвестиционе фондове са приватном понудом (члан 123. Закона о инвестиционим фондовима), те отворене инвестиционе фондове ризичног капитала са приватном понудом (члан 195. Закона о инвестиционим фондовима).

Р. бр.	Назив друштва за управљање (ДУИФ) и инвестиционих фондова (ИФ) којима управљају	Датум оснивања (упис у судски регистар или у регистар код Комисије) ⁴⁹
1.	ДУИФ „Еуроинвестмент“ а.д. Бања Лука	13.09.2000.
	1. Отворени акцијски инвестициони фонд „Еуроинвестмент фонд”	16.05.2002. (ПИФ) 31.07.2007. (ЗИФ) 12.10.2018. (ОАИФ)
2.	Назив друштва: ДУИФ „Management solutions“ д.о.о. Бања Лука	06.08.2008.
	2. Отворени мјешовити инвестициони фонд „Balkan Investment fond“	26.06.2002. (ПИФ) 10.09.2007. (ЗИФ) 12.10.2018. (ОМИФ)
	3. Отворени акцијски инвестициони фонд „Профит плус“	22.05.2002. (ПИФ) 06.06.2007. (ЗИФ) 21.06.2018. (ОАИФ)
	4. Отворени мјешовити инвестициони фонд „ВБ фонд“	19.06.2002. (ПИФ) 12.07.2007. (ЗИФ) 21.06.2018. (ОМИФ)
	5. Отворени акцијски инвестициони фонд „Борс инвест фонд“	16.05.2002. (ПИФ) 27.07.2007. (ЗИФ) 12.10.2018. (ОАИФ)
	6. Отворени акцијски инвестициони фонд „Актива инвест фонд“	21.05.2002. (ПИФ) 22.08.2007. (ЗИФ) 12.10.2018. (ОАИФ)
	7. Отворени акцијски инвестициони фонд „ВИБ фонд“	22.05.2002. (ПИФ) 05.10.2007. (ЗИФ) 12.10.2018. (ОАИФ)
	8. Отворени акцијски инвестициони фонд „MS Global Equity“	26.01.2023. (ОАИФ)

⁴⁹ Ознака ПИФ је скраћеница за приватизациони инвестициони фонд, ознака ЗИФ је скраћеница за затворени инвестициони фонд, ознака ОАИФ је скраћеница за отворени акцијски инвестициони фонд, ознака ОМИФ је скраћеница за отворени мјешовити инвестициони фонд.

Р. бр.	Назив друштва за управљање (ДУИФ) и инвестиционих фондова (ИФ) којима управљају	Датум оснивања (упис у судски регистар или у регистар код Комисије) ⁴⁹
3.	Назив друштва: ДУИФ „Инвест нова“ а.д. Бијељина	01.09.2000.
9.	Отворени мјешовити инвестициони фонд „Инвест нова“	31.05.2002. (ПИФ) 20.06.2007. (ЗИФ) 29.09.2017. (ОМИФ)
4.	Назив друштва: ДУИФ „Кристал инвест“ а.д. Бања Лука	08.09.2000.
10.	Отворени акцијски инвестициони фонд „Future fund“	20.05.2002. (ПИФ) 18.06.2007. (ЗИФ) 17.07.2017. (ОАИФ)
11.	Отворени мјешовити инвестициони фонд „Maximus fund“	20.05.2002. (ПИФ) 18.06.2007. (ЗИФ) 17.07.2017. (ОМИФ)
5.	Назив друштва: ДУИФ „Полара инвест“ а.д. Бања Лука	09.10.2000.
12.	Отворени акцијски инвестициони фонд Adriatic Balanced	19.06.2002. (ПИФ) 21.03.2008. (ЗИФ) 26.04.2018. (ОАИФ)
13.	Отворени акцијски инвестициони фонд „Јахорина коин“	04.11.2002. (ПИФ) 28.12.2007. (ЗИФ) 12.10.2018. (ОАИФ)
6.	Назив друштва: ДУИФ "WVP Fund Management" а.д. Бања Лука	03.06.2019. године
14.	Отворени акцијски инвестициони фонд „WVP Premium“	18.09.2019. (ОАИФ)
15.	Отворени мјешовити инвестициони фонд са јавном понудом „WVP BALANCED“.	18.03.2022. (ОМИФ)

Табела 38. Преглед друштава за управљање инвестиционим фондовима и инвестиционих фондова на дан 30.06.2023. године

Дозволу за управљање има шест друштава за управљање. Што се тиче власничке структуре друштава за управљање, једно друштво је у власништву једног страног правног лица, једно је у власништву једног домаћег физичког лица, једно је у власништву страних правних лица, три друштва су мјешовитом власништву домаћих и страних физичких и правних лица.

У првом полугодишту 2023. године Комисија је донијела Рјешење којим се ДУИФ „Management Solutions“ д.о.о. Бања Лука даје дозволе за оснивање и управљање ОАИФ „MS Global Equity“. Такође, Комисија је донијела рјешење којим се ДУИФ „Management Solutions“ д.о.о. Бања Лука даје дозволе за обављање дјелатности оснивања и управљања алтернативним инвестиционим фондовима те је дата сагласност на измјене и допуне одлуке о оснивању и измјене и допуне правила пословања наведеног друштва.

На дан 30.06.2023. године регистровано је укупно 15 инвестиционих фондова, сви фондови су отворени инвестициони фондови (10 акцијских и 5 мјешовитих инвестиционих фондова).

У првом полугодишту 2023. године Комисија је донијела Рјешење којим се ЗИФ „Унионинвест“ а.д. Бијељина брише из регистра инвестиционих фондова, због ликвидације фонда. Поред тога, Комисија је ставила ван снаге три рјешења којима су блокирана гласачка права и наложено је брисање забране права гласа акционарима, који су стекли кавлификовано учешће у два друштва за управљање инвестиционом фондовима, без претходне сагласности Комисије..

2. **Дозволу на именовање чланова управе друштва за управљање**, Комисија издаје на основу члана 27. Закона о инвестиционим фондовима, те према условима и поступку предвиђеним Правилником о условима и поступку издавања дозволе за обављање функције члана управног одбора друштва за управљање инвестиционим фондовима.

У првом полугодишту 2023. године Комисија за хартије од вриједности је издала пет дозвола за именовање члана управног одбора друштва и једну дозволу за обављање функције извршног директора друштва за управљање.

8. **Одобрења промотивних информација о инвестиционим фондовима и друштвима која њима управљају**, Комисија издаје на основу овлашћења из члана 115. Закона о инвестиционим фондовима.

У првом полугодишту 2023. године Комисија је дала сагласност на промотивни материјал наведеног ОАИФ „MS Global Equity“.

9. **Дозволу за стицање квалификованог учешћа у друштву за управљање**, Комисија издаје на основу овлашћења из члана 22а. Закона о инвестиционим фондовима.

У првом полугодишту 2023. године Комисија је донијела два рјешења којима се даје дозвола за стицање квалификованог учешћа у друштвима за управљање инвестиционим фондовима.

7.3. Издавање дозвола и сагласности учесницима на тржишту - према закону о факторингу

У складу са Законом о факторингу Комисија за хартије од вриједности је надлежна за издавање:

- 1) Дозволе друштвима за факторинг за обављање дјелатности факторинга;
- 2) Дозволе на именовање чланова управног одбора друштва за факторинг;
- 3) Дозволе на именовање директора друштва за факторинг;
- 4) Дозволе за стицање квалификованог учешћа, за правна и физичка лица, у друштву за факторинг;
- 5) Дозволе за обављање дјелатности факторинга путем пословне јединице у БиХ, а изван Републике Српске;
- 6) Дозволе за обављање дјелатности факторинга изван Републике Српске;

У првом полугодишту 2023. године дата је дозвола Друштву за факторинг „Факторис“ д.о.о. Бања Лука (у даљем тексту: Друштво). Поред тога, издата је дозвола за обављање функције директора Друштва и сагласност на именовање три члана управног одбора Друштва.

Назив	Број дозволе	Датум издавања
Инвестиционо-развојна банка Републике Српске а.д. Бања Лука	01-УП-51-458-5/21	06.09.2021.
БИГ Фактор а.д. Бања Лука	01-УП-52-247-1/22	23.05.2022.
Факторис д.о.о. Бања Лука	01-УП-52-227-2/23	24.04.2023.

Табела 39. Преглед друштава за факторинг који имају дозволу на дан 30.06.2023. године

У првом полугодишту 2023. године усвојена је једна иницијатива за измјену Закона о факторингу и усвојен је један став у вези са примјеном члана 38. став 4. и члана 39. став 1. тачка 3. Закона о факторингу.

У циљу промоције и развоја тржишта факторинга у Републици Српској, сви подносиоци захтјева за оснивање друштава за факторинг, који поднесу захтјев до 31.12.2023. године, ослобађају се од обавезе плаћања накнада Комисији за хартије од вриједности Републике Српске, а које се плаћају у поступку оснивања друштва за факторинг

7.4. Евиденција пружалаца услуга повезаних са виртуелним валутама

Законом о измјенама и допунама Закона о тржишту хартија од вриједности⁵⁰ који Комисија је одређена као надлежна да врши надзор усклађености пословања са законом и другим прописима којима се уређује спречавање прања новца и финансирања терористичких активности, да предузима мјере у вези са тим прописима над лицима која су основана у Републици Српској да пружају услуге повезане са виртуелним валутама, као и над субјектима са сједиштем изван Републике Српске, а који путем огранка пружају те услуге у Републици Српској,

Комисија не издаје дозволу за рад пружаоцима услуга повезаних са виртуелним валутама, лицима запосленим код пружаоца услуга не издаје лиценцу за обављање тих послова, не утврђује услове регистрације привредног друштва у погледу минималног основног капитала за обављање дјелатности, не утврђује кадровску и техничку опремљеност пружаоца услуга нити даје сагласност на акте које доноси пружалац услуга, већ је искључиво надлежна да спроводи надзор усклађености пословања пружалаца услуга повезаних са виртуелним валутама са законом и другим општим актима којим се прописују обавезе провођења мјера за спречавање прања новца и финансирање терористичких активности, те да води евиденцију пружалаца услуга повезаних са виртуелним валутама.

У складу са наведеним, у току извјештајног периода, евидентирана су четири пружаоца услуга повезаних са виртуелним валутама, док је један захтјев, за упис у евиденцију пружалаца услуга повезаних са виртуелним валутама код Комисије, одбачен као неуредан

Назив
„Digital Asset Management“ д.о.о. Бања Лука
„Tesla Trade“ д.о.о. Бијељина
„Digital Crypto Exchange“ д.о.о. Бања Лука
„Crypto Trading Management Servis“ д.о.о. Бања Лука

Табела 40. Преглед пружалаца услуга повезаних са виртуелним валутама на дан 30.06.2023. године

⁵⁰ Службени гласник Републике Српске број 63/22 од 05.07.2022. године.

8. Развој и међународна сарадња

У првом полугодишту 2023. године највећи дио активности Комисије у области развоја и међународне сарадње биле су посвећене:

- праћењу регулативе и праксе у дјелокругу рада Комисије,
- праћењу регулативе и праксе других области које су директно или индиректно везане за тржиште хартија од вриједности и/или активности Комисије,
- анализирању и предлагању рјешења и приједлога за измјену/допуну постојеће регулативе или приједлога нових општих аката Комисије,
- сарадњи са Међународном организацијом комисија за хартије од вриједности (енг. International Organization of Securities Commissions – IOSCO),
- активностима на хармонизацији са прописима Европске уније и усаглашавању прописа унутар Босне и Херцеговине и
- едукацији учесника на тржишту хартија од вриједности.

Активности Комисије у дијелу развоја и међународне сарадње могу се груписати у три цјелине:

- 1) нормативне активности,
- 2) сарадња са институцијама и органима у земљи и иностранству и
- 3) промоција и едукација.

8.1. Нормативне активности

Под нормативним активностима Комисије подразумијева се израда нацрта и приједлога регулативе, у директној или индиректној надлежности Комисије, као што су: закони, правилници из надлежности Комисије, интерни акти Комисије, општи акти и правила пословања учесника на тржишту и др.

У првом полугодишту 2023. године, активност Комисије на пољу нормативних активности огледала се у припреми приједлога измјена и допуна већ донијетих подзаконских аката као и припреми приједлога нових општих аката из надлежности Комисије.

Р. бр.	Објава текста	Датум и број Службеног Гласника
1.	Правилник о евиденцији пружалаца услуга повезаних са виртуелним валутама	17.01.2023. 04/23
2.	Правилник о измјенама Правилника о трговању хартијама од вриједности	13.02.2023. 13/23
3.	Правилник о адекватности капитала и ликвидности брокерско-дилерског друштва	16.03.2023. 25/23
4.	Правилник о измјенама и допунама Правилника о обављању кастоди послова	16.03.2023. 25/23
5.	Правилник о измјенама и допунама Правилника о извјештавању и објављивању информација о пословању са хартијама од вриједности	16.03.2023. 25/23
6.	Правилник о измјенама и допунама Правилника о надзору над учесницима на тржишту хартија од вриједности	16.03.2023. 25/23

Р. бр.	Објава текста	Датум и број Службеног Гласника
7.	Правилник о условима и поступку претварања затвореног акционарског друштва у отворено, односно отвореног акционарског друштва у затворено и промјени правне форме акционарског друштва	27.03.2023. 29/23
8.	Правилник о измјенама и допунама Правилника о условима и поступку емисије хартија од вриједности	27.03.2023. 29/23
9.	Правилник о измјенама и допунама Правилника о садржају, роковима и облику извјештавања друштва за факторинг	06.04.2023. 32/23

Табела 41. Прописи које је Комисија донијела у првом полугодишту 2023. године

8.2. Промоција и едукација

У првом полугодишту 2023. године највећи дио активности у области промоције и едукације односи се на тумачења законских и подзаконских прописа, те одговоре на упите како овлашћеним учесницима на тржишту капитала тако и другим домаћим и страним правним и физичким лицима. Упити су се односили на различите законске и подзаконске прописе, активности и надлежности Комисије, различите теме или области, те су покривене бројне теме, директно али и индиректно везане за тржиште хартија од вриједности. Захтјеви за тумачењем или примјену прописа су се најчешће односили на Закон о инвестиционим фондовима, подзаконске акте из надлежности Комисије, Закон о тржишту и Закон о привредним друштвима.

8.3. Сарадња

Сарадње с другим регулаторима одвија се на основу IOSCO (Међународна организација комисија за хартије од вриједности) Мултилатералног меморандума о разумијевању у вези с консултацијама и размјеном информација (IOSCO ММоУ), а с неким регулаторима и на основу билатералних споразума.

8.3.1. Мултилатерални меморандум о разумијевању (ММоУ)

Мултилатерални меморандум о разумијевању IOSCO-а (енг. Multilateral Memorandum of Understanding - ММоУ), чији је Комисија потписник од октобра 2009. године, као један од 124 регулатора тржишта хартија од вриједности у свијету, обезбиједио је регулаторима тржишта хартија од вриједности важно средство за борбу против прекограничне преваре и злоупотребе тржишта.

Јачање сарадње у провођењу законских прописа везаних за тржиште капитала, је критична тачка у борби против финансијског криминала који не познаје границе. У глобалном финансијском окружењу, учешће сваке комисије за хартије од вриједности у овој мрежи је од виталног значаја да би се на ефектан начин борили против кршења законских прописа везаних за трансакције хартијама од вриједности у цијелом свијету и против превара везаних за тржиште хартија од вриједности.

У првом полугодишту 2023. године Комисија је наставила успјешну сарадњу са другим регулаторима, потписницама IOSCO ММоУ у смислу тражења података и информација неопходних за провођење поступака и активности у надлежности Комисије. Захтјеви су се односили на провјеру власништва и стања над хартијама од

вриједности домаћих и страних правних и физичких лица као и размјену информација о посљедицама одлуке страног регулатора на статус страног правног лица активног на тржишту хартије од вриједности Републике Српске.

8.3.2. Унапријеђени мултилатерални меморандум о разумијевању (ЕММоУ)

У посљедњих неколико година тржишта капитала су прошла кроз суштинске промјене вођене напретком технологије. Те промјене истовремено представљају нове изазове за регулаторе, што је и разлог за идеју о новом Унапријеђеном мултилатералном меморандуму о разумијевању IOSCO-а (енг. Enhanced Multilateral Memorandum of Understanding - ЕММоУ). Циљ унапређења ММоУ је да се повећа надлежност коју већ даје ММоУ, како би се обухватиле и промјене у финансијској индустрији које су настале након што је успостављен ММоУ.

За IOSCO је од кључне важности да његује и штити међународну сарадњу тако што ће осигурати да међународни стандарди сарадње буду стално актуелни. IOSCO ЕММоУ је креиран као стандард који посебно обухвата додатне кључне надлежности које помажу регулаторима у свакодневним активностима, а који прихвата нове изазове креиране технолошким напретком. Тиме се регулаторима обезбјеђују ефикасно спровођење и међународна сарадња у регулисању тржишта хартија од вриједности. Свеобухватни циљ стварања IOSCO ММоУ је подизање и побољшање међународног регулаторног стандарда.

Разлика између IOSCO ЕММоУ и ММоУ је у обиму помоћи коју пружа или тражи потписница ЕММоУ, односно врсти помоћи и информација које се траже, односно пружају.

Потписивањем IOSCO ЕММоУ у 2021. години Комисија је добила потврду да као регулатор тржишта капитала у Републици Српској поступа у складу са међународним принципима и правилима и највишим светским стандардима и прилику да буде једна од 14 регулатора тржишта хартија од вриједности које су до тада завршиле процедуру процјене апликације за потписивање IOSCO ЕММоУ.

9. Надзор над учесницима на тржишту хартија од вриједности

Према одредбама Закона о тржишту⁵¹, Комисија врши надзор над лицима којима даје дозволу за обављање послова и емитентима хартија од вриједности у поступку емисије, те налаже мјере за отклањање утврђених незаконитости и неправилности. Комисија је, такође према одредбама Закона о тржишту⁵², а и према одредбама Закона о спречавању прања новца и финансирања терористичких активности⁵³ овлашћена да врши надзор и предузима потребне мјере у вези са спречавањем прања новца и финансирања терористичких активности над лицима којима даје дозволу за обављање послова.

Према одредбама Закона о инвестиционим фондовима⁵⁴, Комисија је овлашћена да обавља редовни и ванредни надзор затворених и отворених инвестиционих фондова, друштава за управљање фондовима, заступника у продаји удјела или акција,

⁵¹ Члан 260. тачка д) Закона о тржишту.

⁵² Члан 260. тачка њ) Закона о тржишту.

⁵³ Члан 80. став 1. тачка х) Закона о спречавању прања новца и финансирања терористичких активности (Службени гласник БиХ број 47/14 и 10/16).

⁵⁴ Члан 227. став 1. Закона о инвестиционим фондовима (Службени гласник Републике Српске број 92/06 и 82/15).

банке депозитара и сваког другог лица које обавља посао за који је одговорно неко од ових лица. Комисија проводи контролне и надзорне активности над свим учесницима на тржишту хартија од вриједности, са циљем да се осигура ефикасно функционисање тржишта хартија од вриједности.

Према Правилнику о надзору над учесницима на тржишту хартија од вриједности (у даљем тексту: Правилник о надзору)⁵⁵, под надзором који проводи Комисија подразумијева се надзор над примјеном Закона о тржишту, Закона о инвестиционим фондовима, Закона о преузимању акционарских друштава и Закона о спречавању прања новца и финансирања терористичких активности, те прописа донесених на основу тих закона, од стране учесника на тржишту хартија од вриједности.

Под учесницима на тржишту хартија од вриједности у смислу Правилника о надзору сматрају се: берзански посредници, кастоди банке, друштва за управљање инвестиционим фондовима, инвестициони фондови и банке депозитари, берза и друга уређена јавна тржишта, Централни регистар хартија од вриједности, емитенти хартија од вриједности у вези са емисијама хартија од вриједности, уписима у Регистар емитената хартија од вриједности и објављивањем финансијских и других прописаних извјештаја, лица која имају дозволу за обављање послова брокера, инвестиционих савјетника и инвестиционих менаџера, стицаоци и учесници у поступку преузимања и други учесници у смислу одредаба закона којим се уређује преузимање акционарских друштава, продавци, купци, други стицаоци хартија од вриједности и друга лица која учествују на тржишту хартија од вриједности⁵⁶. Под учесницима на тржишту хартија од вриједности сматрају се и лица која имају квалификовано учешће, изузев Републике Српске и друга лица која се сматрају повезаним с надзираним лицем у смислу одредби закона којима се уређује пословање привредних друштава, тржиште хартија од вриједности, пословање инвестиционих фондова и преузимање акционарских друштава⁵⁷.

Надзор који проводи Комисија може да буде континуиран, редован и ванредан⁵⁸. У континуираном надзору стално се прати понашање учесника на тржишту хартија од вриједности и проучава стање и кретање на тржишту хартија од вриједности⁵⁹, а проводи се прикупљањем, прегледом, анализом и провјером извјештаја, обавјештења и документације које су надзирана лица дужна да достављају Комисији у прописаним роковима путем електронског прикупљања информација (ЕПИ) или на други начин, праћењем, прикупљањем и провјером документације добијене од учесника на тржишту хартија од вриједности на посебан захтјев Комисије, свакодневним праћењем трговања хартијама од вриједности на берзи у реалном времену путем надзорне станице и анализом активираних сигнала, као и праћењем, прикупљањем и провјером података и сазнања из других извора⁶⁰. Редован надзор врши се над овлашћеним учесницима на тржишту хартија од вриједности у складу са посебним планом редовног надзора, за сваку годину, који усваја Комисија⁶¹, а ванредан надзор

⁵⁵ Члан 3. Правилника о надзору над учесницима на тржишту хартија од вриједности (Службени гласник Републике Српске број 98/14 и 77/17).

⁵⁶ Члан 2. став 1. Правилника о надзору.

⁵⁷ Члан 2. ст. 2. и 3. Правилника о надзору.

⁵⁸ Члан 7. став 1. Правилника о надзору.

⁵⁹ Члан 7. став 2. Правилника о надзору.

⁶⁰ Члан 9. став 1. Правилника о надзору.

⁶¹ Члан 7. став 3. Правилника о надзору.

врши се на основу индиција о могућем кршењу закона и других прописа⁶², а по сопственој иницијативи Комисије, на захтјев надлежног државног органа или страног регулаторног органа или по пријави других лица (власника хартија од вриједности, потенцијалних инвеститора у хартије од вриједности, учесника на тржишту хартија од вриједности и сл.), укључујући и анонимне пријаве⁶³.

С обзиром на начин провођења, надзор може да буде посредан и непосредан; посредан надзор проводи се у сједишту Комисије прикупљањем, прегледом, анализом и провјером извјештаја, обавјештења, документације и података; непосредан надзор проводи се у просторијама надзираног лица или правног лица с којим је надзирано лице директно или индиректно, повезано пословно, управљачки или капиталом, узимањем изјава и изјашњења и увидом у пословну документацију и исправе, пословне књиге, регистре и евиденције без обзира на то да ли се воде у материјалном или електронском облику, те електронска и друга средства комуникације инсталирана код надзираног лица, као и узимањем изјава и изјашњења у сједишту Комисије⁶⁴.

У првом полугодишту 2023. године окончано је три поступка редовних надзора који су покренути у 2022. години, и то над једним друштвом за управљање инвестиционим фондовима у дијелу који се односи поштовања законских и других прописа који се односи на обавезу достављања извјештаја Комисији за хартије од вриједности Републике Српске и њихове исправности, те у дијелу поштовања законских и других прописа и интерних аката, а који се односи на спречавања прања новца и финансирање терористичких активности, те над два друштва за факторинг у дијелу који се односи на поштовање законских и других прописа који се односи на обавезу достављања извјештаја Комисији за хартије од вриједности Републике Српске и њихове исправности. У току првом полугодишту 2023. године покренути су и окончани редовни надзори над три кастоди банке у дијелу поштовања законских и других прописа и интерних аката, а који се односи на спречавања прања новца и финансирање терористичких активности, те јадан редован надзор над Централним регистром хартија од вриједности у дијелу који се односи на пренос хартија од вриједности по основу уговора, судских одлука и одлука других надлежних органа.

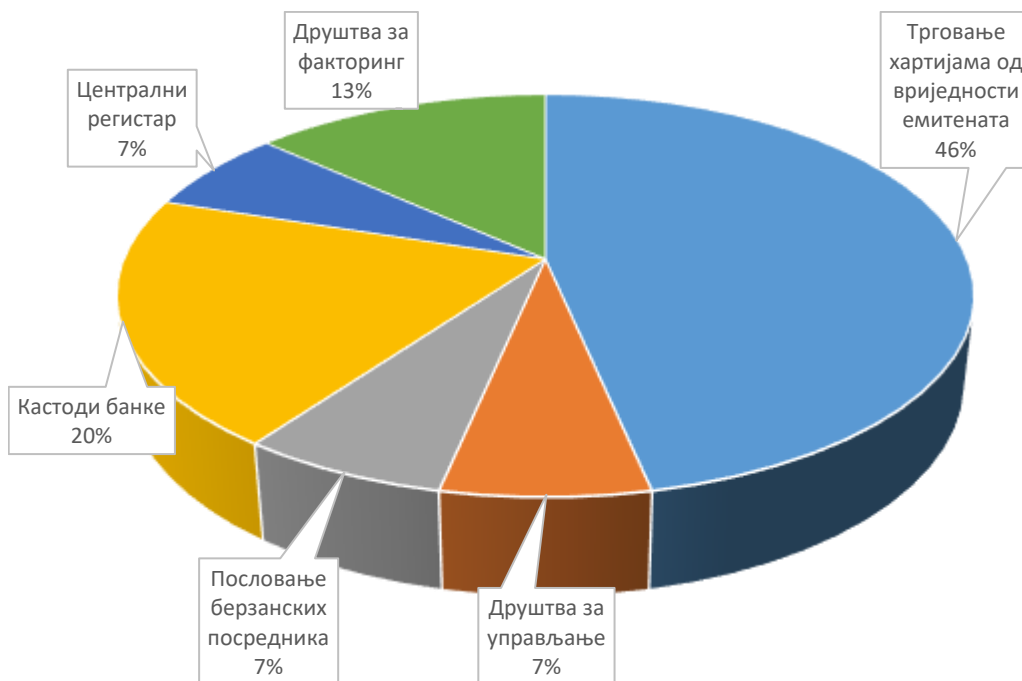
Предмет надзора/учесници на тржишту	Број надзора
Трговање хартијама од вриједности емитената	7
Берзански посредници	-
Друштва за управљање	1
Пословање берзанских посредника	1
Кастоди банке	3
Банке депозитари (укључујући Централни регистар као депозитара)	-
Централни регистар	1
Бањалучка берза	-
Друштва за факторинг	2
УКУПНО	15

Табела 42. Надзорне активности према предмету надзора/учесницима на тржишту у првом полугодишту 2023. године

⁶² Члан 7. став 4. Правилника о надзору.

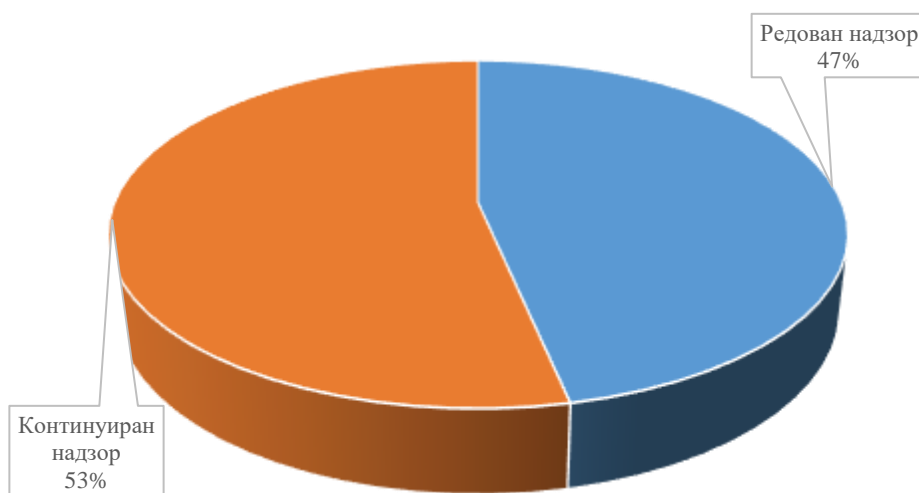
⁶³ Члан 4. став 1. Правилника о надзору.

⁶⁴ Члан 7. ст. 5. до 7. Правилника о надзору.

Слика 24. Надзорне активности према учесницима на тржишту у првом полугодишту 2023. године

Према врсти надзора, у првом полугодишту 2023. године вођено је осам континуираних надзора и седам редовних надзора.

Слика 25. Надзорне активности према врсти надзора у првом полугодишту 2023. године

Када утврди незаконитости и неправилности којима се угрожава функционисање тржишта капитала у цјелини, положај појединих учесника на тржишту капитала или постоји могућност наношења значајније штете, Комисија је Законом о тржишту овлашћена на предузимање неке од прописаних надзорних мјера⁶⁵. У случају утврђених незаконитости и неправилности Комисија рјешењем

⁶⁵ Члан 266. Закона о тржишту;

налаже предузимање радњи које доприносе успостављању законитости и усклађивању рада са законима и другим прописима, односно изриче одговарајућу мјеру прописану Законом о тржишту и другим законима⁶⁶, а у случајевима кршења прописа или у случајевима када је неизвјестан наставак пословања надзираног лица, рјешењем Комисије могу се наложити одређене посебне мјере⁶⁷.

Комисија у првом полугодишту 2023. године није изрицала мјере у оквиру својих овлашћења из чланова 265., 266. и 267. Закона о тржишту хартија од вриједности.

10. Едукација запослених

Р. б.	Активности	Теме	Организатор	Предавач
1.	САВЈЕТОВАЊЕ ИЗ ЈАВНИХ НАБАВКИ 17.2.2023. ХОТЕЛ „ЈЕЛЕНА“ - БАЊА ЛУКА	Одговорност уговорних органа и понуђача у процесу реализације, новине у јавним набавкама, примјери добре и лоше праксе	АПКЕ - Агенција за правни консалтинг и едукацију Сарајево	- Наташа Голић Члан УРЖ-а, сертификирани тренер Агенције за јавне набавке БиХ -Дражен Видаковић, дипл.иур. Агенција за јавне набавке БиХ -Кемал Мухамедовић, дипл. оец
2.	Webex webinar: SEC's Virtual International Institute for 2023 23.03.2023.godine	Crypto Asset Market Developments	U.S. Securities and Exchange Commission (SEC)	Valerie A. Szczepanik, Director of the Strategic Hub for Innovation and Financial Technology
3.	Савјетовање из јавних набавки Башка Вода 12.-14.04.2023.godine	Закон о измјена И допунама Закона о јавним набавкама Циклус набавке Рјешавањае проблема приказа ЗЈН Измјене у осталим поступцима набавки Правна заштита у поступцима јавних набавки	Квентум – Пословно едукативни центар	Јосип Липовац,- Међународни мастер управљања јавним набавкама Ивана Гргић,-Овлашћени предавач за јавне набавке у БиХ Бојана Ждрале,-Овлаштени предавач за јавне набавке
4.	Јахорина економски форум 26.04-28.04.2023	Отворени Балкан, Енергетска транзија, Тржиште некретнина, Инфлација, Спорт као бренд, Дигитализација у осигурању, Паметни градови итд.	Привредна комора Бања Лука	Представници привреде, локалне самоуправе, државних институција из БиХ и земаља окружења
5.	ХВ Форуму СПН, ФТА и борба против корупције, 26. и 27.04.2023.	ПРИЈЕТЊЕ ОД ПРАЊЕ НОВЦА, ФИНАНСИРАЊА ТЕРОРИСТИЧКИХ АКТИВНОСТИ И КОРУПЦИЈА Нова национална процјена ризика и акциони план Нови Закон о СПН и ФТА Утврђено стање у надзору субјеката у банкарском сектору везано за СПН и ФТА – препоруке за унапређење актуелне нормативне уређености и пракси Регулирање виртуалне имовине	РЕВИЦОН	Един Јахић Фарис Богунђ Биљана Јоветић Бушиноска Шериф Исовић

⁶⁶ Члан 265. став 2. Закона о тржишту;

⁶⁷ Члан 267. став 1. Закона о тржишту;

Р. б.	Активности	Теме	Организатор	Предавач
		Порезне преваре и евазија пореза у свјетлу ПН и ФТА ТИПОЛОГИЈЕ ПРАЊА НОВЦА И ФИНАНСИРАЊА ТЕРОРИСТИЧКИХ АКТИВНОСТИ		
6.	Центар за унапређење корпоративног управљања, 26.05.2023. год у 11.00 часова	ПРАКТИЧНА ПРИМЈЕНА ПРОПИСА О КАНЦЕЛАРИЈСКОМ И АРХИВСКОМ ПОСЛОВАЊУ	Универзитет за пословне студије, Бања Лука	Предавач: Проф. др Милица Тепшић
7.	Хотел “Босна”, Кристална сала 30.05.2023	Банкарски сектор у доба неизвјесности - како даље; Улога инвестиционих фондова на тржишту капитала Финтецх-3 у 1, продуктивност, сигурност и задовољство клијента? Пословање микрокредитних организација у комплексном економско-политичком окружењу-могући правци развоја! Некретнине - сигурна лука или (пре)надувани балон Регулаторни оквир тржишта некретнина - може ли боље? Панел представника удружења за промет некретнинама из региона	Бам консулт д.о.о. Бања Лука Ддау конференцији у Бања Луци	Срђан Шупут Огњен Михајловић Милош Грујић Елма Зукић Ервин Пашановић Ненад Ђорђевић Славиша Пешић
8.	On-line предавање 08.06.2023	ESMA Training on Money Market Fund (MMF) Regulation	ESMA	Emmanuel Dumas William Paris and Massimo Ferrari
9.	On-line предавање 28.06.2023	Упутства за попуњавање упитника у вези са принципима 6 И 7	ИОСЦО	Схарон Келлу

Табела 43. Преглед едукативних активности Комисије у првом полугодишту 2023. године

III ФИНАНСИЈСКО ПОСЛОВАЊЕ КОМИСИЈЕ

1. Финансирање Комисије

Начин финансирања Комисије регулисан је чланом 259. Закона о тржишту. У првом полугодишту 2023. године Комисија се финансирала из властитих прихода, остварених обављањем послова прописаних Законом о тржишту и другим прописима, а у првом полугодишту остварила је укупне приходе у износу од 587.496 КМ.

	Остварено 01.01-30.06.2023.	Остварено 01.01-30.06.2022.	Остварено 2023/2022
Пословни приходи	587.496	754.880	0,77
Финансијски приходи	0	619	
Остали приходи	0	4.500	
Укупни приходи	587.496	759.999	0,77

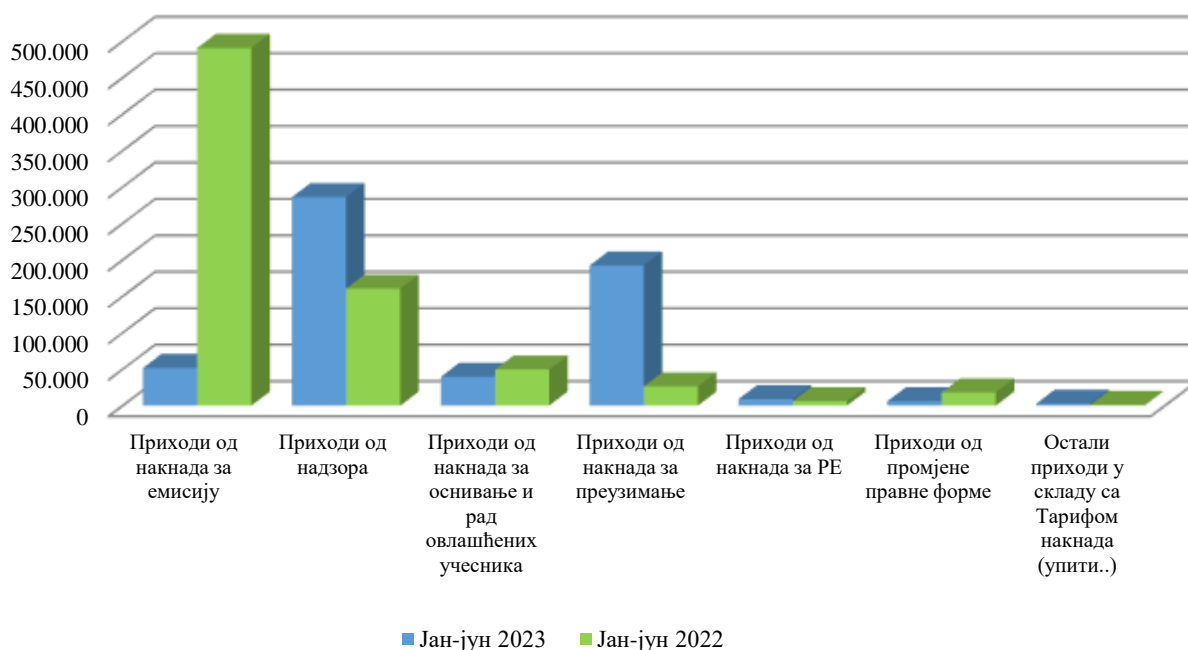
Табела 44. Приходи Комисије у периоду од 01.01 - 30.06.2023. године

У укупним пословним приходима, најзначајнију ставку чине приходи од емисија те приходи од надзора који су прописани чланом 2 став 1. тачка б) подтачка 68-73 Тарифа накнада⁶⁸.

ПРИХОДИ	Јан-јун 2023.	Јан-јун 2022.	2023/ 2022
Приходи од испита	0	2.700	
Приходи од накнада за емисију	51.712	490.812	0,11
Приходи од надзора	286.187	160.434	1,78
Приходи од накнада за оснивање и рад овлашћених учесника	39.600	49.400	0,80
Приходи од накнада за преузимање	192.317	26.292	7,31
Приходи од накнада за РЕ	8.900	6.200	1,44
Приходи од промјене правне форме	6.000	18.000	0,33
Остали приходи у складу са Тарифом накнада (упити..)	2.780	1.040	2,67
Приходи од камата	0	619	
Добици од продаје основних средстава	0	4.500	
УКУПНО	587.496	759.999	0,77

Табела 45. Структура прихода Комисије у периоду 01.01-30.06.2023. године

⁶⁸ Службени гласник Републике Српске", број: 10/21, 12/21 и 38/23.

Слика 26. Структура пословних прихода Комисије у првом полугодишту 2023. године

2. Расходи Комисије

Расходе Комисије прије свега чине материјални трошкови те трошкови зарада. Материјални трошкови се највећим дијелом односе на канцеларијски материјал, одржавање просторија, трошкове телефона, интернета, електричне енергије, горива, чланарина, путних трошкова и друго. Трошкове зарада чине трошкови бруто зарада и накнада запосленима.

РАСХОДИ	Јан-јун 2023.	Јан-јун 2022.	2023/2022
Трошкови материјала, горива и енергије	6.685	5.246	1,27
Трошкови бруто зарада и бруто накнада зарада	408.152	358.045	1,14
Остали лични расходи	46.837	52.777	0,89
Трошкови производних услуга	22.889	17.920	1,28
Трошкови амортизације и резервисања	12.725	7.473	1,70
Нематеријални трошкови (осим чланарине IOSCO)	41.491	11.267	3,68
Трошкови пореза и доприноса	1.698	1.293	1,31
Чланарина IOSCO	18.792	35.422	0,53
Нето губици од усклађивања вриједности потраживања од купаца	0	4.281	
Расходи камата		21	
УКУПНО	559.269	493.745	1,13

Табела 46. Структура расхода Комисије у периоду 01.01. - 30.06.2023. године

Укупни расходи у првом полугодишту 2023. године остварени су у износу од 559.269 КМ. Најзначајније ставке пословних расхода су трошкови бруто зарада, док код материјалних трошкова у највећем износу партиципирају трошкови одржавања опреме, трошкови електричне енергије и комуналних услуга. Такође, значајну ставку укупних трошкова чине трошкови чланарине IOSCO.

Слика 27. Структура расхода Комисије у првом полугодишту 2023. године

3. Вишак прихода над расходима

Укупни приходи у првом полугодишту 2023. године износе 587.496 КМ, а укупни расходи износе 559.269 КМ. Будући да су приходи већи од прихода, у извјештајном периоду остварен је вишак прихода над расходима у износу од 28.227 КМ

	Остварено у периоду 01.01-30.06.2023.	Остварено у периоду 01.01-30.06.2022.	Остварено 2023/2022
Укупни приходи	587.496	759.999	0,77
Укупни расходи	559.269	493.745	1,13
Вишак прихода над расходима	28.227	266.254	0.11

Табела 47. Приходи/расходи Комисије у периоду 01.01 - 30.06.2023. године

4. Капитални издаци и остале набавке

У току првог полугодишту 2023. године Комисија није имала набавке основних средстава.